

ERDÉLYI LAPOK

Trók és Hirlapiro.

VII., Erzsébet körút 9-11

BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
III. évtolyam, 237 (827) szám. * Péntek, 1934 november 9

dr Gyárfás Elemér

Az erdélyi magyar pénzügyintézetek az adósságrendezések után

Irta: Gyárfás Elemér.

Az ország közgazdasági életét irányító férfiak egybehangzó kijelentése szerint az 1934. április 7-iki adósságrendezési törvény végleges lesz, s mostantól fogva állítólag a *hitelélet* s az ennek alapját képező *bizalom* megszilárdítására fog minden tényező törekedni.

Vonalat kell tehát húznunk számításaink alá és meg kell állapítanunk, hogy az adósságrendezések milyen eltulodásokat okoztak az erdélyi magyar pénzügyintézetek vagyoniállapotában, mert csak ezek ismeretében dolgozhatunk ki mi is tervet arra, hogy a meginduló rekonstrukciós munkában milyen erővel és kilátásokkal tudunk bekapcsolódni.

Vizsgálódásainkat 64 önálló erdélyi magyar pénzügyintézetre terjesztettük ki, amelyeknek *alaptöke* összesen 438 millió 473.868 lei, *tartalékaik* 205 millió 633.023 lei, *összes saját tőkéik* tehát 644 millió 106.891 leit tesznek ki ma is még — legalább papíron.

Az Erdélyi Bankszindikátusnak 1930-ban megjelent utolsó nyilvános statisztikája még 97 intézetről számolt be, 636.8 millió alaptökével és 306.5 millió tartalékkal, vagyis összesen 943 millió — *közel egy milliárd* — saját tőkével. Az intézetek száma azóta egyharmaddal apadt, a krízis alatt elesettekkel; azonkívül hiányzanak e statisztikából azok a *budapesti affiliációk, amelyek az adósságrendezési törvényt nem fogadták el* és saját eszközeikkel és saját elgondolásuk szerint akarnak megküzdeni a helyzettel.

A vizsgálataink tárgyát képező s az adósságrendező törvények rendelkezéseit vállaló 64 intézetnek a 644 millió saját tőke mellett jelenleg még 334 millió 433.212 lei *visszleszámlált* tartozása áll fenn, amely azonban szintén alá van vetve a törvényes leszállításnak s így különösebb terhet nem képez.

E 64 intézetnél 1930 december 31-én még 2 milliárd 834 millió 279.976 lei *takarékbetét* volt elhelyezve. (Az Erdélyi Bankszindikátus összes intézetei 1929-ben még 4 milliárd 792 millió betétet kezeltek.)

A vizsgált 64 intézet 1930 végétől 1934 júniusig visszafizetett betevőinek készpénzben 1 milliárd 265 millió 616.549 leit; tartozásokkal kompenzálva kiegyenlített 357 millió 274.627 leit.

Csökkentette betéttartozását tehát összesen 4 milliárd 622 millió 891.176 leijel.

Ez az óriási teljesítmény mutatja, hogy mennyi *életérő és mozgékony* volt az erdélyi magyar hitelszervezetben.

Az időközben — túlnyomóan könyvelési tételek folytán — előállott kisebb betétemelkedések beszámításával jelenleg is még e 64 intézetnél 1 milliárd 183 millió 035.666 lei betét van elhelyezve.

Ez a betétállomány, a 644 millió saját tőke és a 334 millió visszleszámlálás kell, hogy hordozza tehát az alábbiakban ismertetendő konverziós veszteségeket.

A vizsgált 64 önálló magyar intézet *összehelyezése* jelenleg — szemben az Erdélyi Bankszindikátus összes intézeteinek 1929-ben kimutatott 6 milliárdos kihelyezésével — mindössze 2 milliárd 170 millió 067.904 lei.

Ebből mezőgazdasági kedvezmény alá esik 1.382.444.615 lei.

Városi konverziót élvez 311.866.736 lei.

Nem esik konverzió alá 475.756.553 lei.

E számadatokból kitetszőleg a kihelyezések mintegy 60% agrárkonverziós, 15% körül van a városi kihelyezés s alig több 20%-nál az, ami nem esik semmiféle kedvezmény és leszállítás alá.

Az intézetek vezetőinek hozzávetőleges számításai szerint őket a 2 milliárd 170 millió kihelyezésnél előreláthatólag a következő veszteségek fogják érni:

a mezőgazdasági anyagnál 772 millió 536.305,

a városi anyagnál 85 millió 623.594,

a nem konverziós anyagnál 90 millió 591.298,

Előrelátható összes veszteség

tehát: 948 millió 751.197.

Az intézetek *összes aktívái* — a fenti 2 milliárd 170 millió kihelyezéshez számítva még az ingatlanok, berendezések és a labilis értékpapírok értékét s a csekély készpénzt — mindössze 2 milliárd 431 millió 022.208 leit tesznek ki; az előirányzott veszteség tehát az összes aktíváknak mintegy 40%-át semmisítené meg.

Az 948 millió veszteség kiszámításánál azonban nem vettett figyelembe, hogy a mezőgazdasági adósságok nem 50%-os, hanem 70%-os, a városiak nem 20%, hanem 35% tökéleszállítást is igényelhetnek, ha az első két évben fizetnek s nem vétetett számításba az sem, hogy úgy a konverziós, mint a mentes adósságok közül a befolyt négy év alatt többen fizetéseképtelenné váltak s a nekik hitelezett összegek így egészben vagy részben elveszték. Ha ezeket is számításba vesszük, a veszteség el fogja érni a kihelyezett tőke 60-70%-át is.

Eltekintve tehát egyes kivételesen jól megalapozott és jelentős ingatlan, vagy egyéb realvagyonnal bíró intézetektől, az adósságrendező veszteségei ellenében az intézetek többségének saját betevőiktől is 50-70%-os tökéleszállítást kellett igényelniük, hogy mérlegüket egyensúlyba hozhassák s megmaradt tőkéiknek a

költséges felszámolási eljárással való elpusztítását megakadályozhassák.

Ma már a nyilvánosság előtt közölhetjük, hogy a még élőknek tekinthető 64 önálló magyar intézet — egy-két elenyésző és sajnálatos kivételtől eltekintve — jórészt már az október 7-iki fatális határidő lejártá előtt *meg tudta szerezni hitelezői és betevői többségének hozzájárulását a törvényben szabályozott egyezséghez.*

Ez mindenesetre örvendetes körülmény. Mutatja azt a bizalmat, amelyet ez intézetek vezetői, annyi disszonancia dacára, ügyfeleik körében élveznek, de igazolja a magyar betevők higgadt okosságát is, akik belátták, hogy a törvényhozás valójában az ő meggyűjtött vagyonaikból adott az adósságoknak nagylelkű adományokat, tudomásul vették az így elsősorban őket ért veszteségeket és segédkeztek nyújtottak ahhoz, hogy az elveszett vagyonnak legalább töredéke megmaradjon. Ez a nagyjelentőségű, gondosan előkészített és sikerrel befejezett egyezkedési akció természetesen sok salakot is fölkavart. Szomorú példák láthattak a rövidlátásnak, elfogultságnak, sőt egyenes rosszindulatnak is. E tanulságok is figyelembe veendőek lesznek a jövőben.

Az adósságrendezésnek nevezett nagy pénzügyi átalakulás első fejezete így október 7-én lezárult. Az erdélyi magyar pénzügyintézeteknek és túlnyomóan magyar ügyfeleiknek törzsvagyonát az átalakulás erősen igénybevette s *tőlük hatalmas áldozatokat követelt.* A súlyos vérvesztésekbe ma már bele kell törödniük az érdekelteknek. Megnyugvásukra szolgáljon, hogy azzal, amit ők elveszítettek, túlnyomóan magyar sorstestvéreiken — a magyar adósságon — segítettek.

A közérdek szempontjából mindenesetre megnyugtató, hogy kellő előrelátással, tervszerű felkészültséggel s a jóérzésű emberek önzetlen támogatásával meg lehetett akadályozni azt, hogy a súlyos vérvesztés halálos katasztrófává szélesedjék. A helyesen irányított egyezségek révén emberi számítás szerint sikerült megmenteni a teljes elpusztulástól az adósságrendezések által közvetlenül nem érintett magyar tőkevagyonot.

E megmentett tőkevagyon okos kezelése s további veszteségektől való megóvása most a legközelebbi feladat.

Ezt követően pedig, a mi körünkben is meg kell indulnia a romokon az *újraépítésnek*, ugyanazzal a szívóssággal, körültekintéssel es tervszerűséggel.

Lemondott a francia kormány

A köztársasági elnök elfogadta a lemondást

Párizsból jelentik lapzártá után:

Domergue miniszterelnök csütörtökön délben fél egy órakor az egész kormány nevében beadta lemondását Lebrun köztársasági elnöknek. A lemondást egy óras tárgyalás előzte meg. A kormány tagjai csütörtökön délelőtt 10 órakor Lebrun elnöklete alatt államtanácsot tartottak, a költségvetési pótmeghatalmazások ügyében azonban nem sikerült meggyezésre jutniok.

Lebrun köztársasági elnök az összkormány lemondását elfogadta és köszönetét fejezte ki Domerguenek, a nemzetnek tett szolgálataiért, egyben megbízta a lemondott kormányt, hogy az új kormány megalakulását az ügyeket tovább vezesse.

Előcsatározások a saar-vidéki népszavazás körül

A párizsi német nagykövet tiltakozást jelentett be Laval külügyminiszternél a francia csapatok bevonulása ellen

Berlinből jelentik: A metzi 20-ik hadtest mozgósítása a Saar-vidék határán arra bírta a német kormányt, hogy a francia kormánytól felvilágosítást kérjen. Laval külügyminiszter erre a megkeresésre válaszul megcáfolta, hogy a metzi csapatok összevonása készülődést jelentene a Saar-vidékre való bevonulásra. Fenntartotta azonban azt az álláspontot, hogy Franciaországnak a Népszövetségtől kapott megbízása alapján nemcsak joga, de kötelessége is, hogy csapatok küldésével biztosítsa a Saar-vidék rendjét és nyugalma s a szavazás tisztaságát.

Németországot a francia külügyminiszternek ez a nyilatkozata nem nyugtatta meg, mert ez az álláspont német szempontból nem fogadható el.

Köster párizsi német követ ezért szerdán újból megjelent Laval külügyminiszternél. Állítólag közölte, hogy a német birodalmi kormány nemcsak Párizsban, hanem Londonban, Rómában és Bruxellesben is tiltakozást fog bejelenteni. Ebben pedig kifejezésre juttatja, hogy a francia hadsereg esetleges bevonulását a Saar-vidékre jogtalannak és pusztán erőszaknak fogja tekinteni.

A saarvidéki katolikus lapok vitája a franciák és németek közötti választásról.

Saarbrückenből jelentik: A saar-vidéki katolikusok vezető lapja, a Saarbrückener Landeszeitung feltűnést keltő cikket közöl a népszavazással kapcsolatban.

— Azok, — írja a lap — akik a népszavazás alkalmával az urnákhoz járulnak, nem egy bizonyos politikai irány, hanem Németország mellett fognak hitvallást tenni. A politikai feszültség mulandó, de Németország örök. Hozzá tartozunk mi is ehhez a Németországhoz; Németország multjához, jelenéhez és jövőjéhez. Ahhoz a Németországhoz, amelynek területén fekszik a trieri és speyeri püspökség, ahová a Saar-vidék katolikusága évszázadok óta tartozik.

A saar-vidéki katolikusok lapjának ezt a nyilatkozatát nagyfontosságúnak tartják a népszavazás kimenetele szempontjából. A lap ugyan eddig is kimélykeztesen a fenti álláspontot hangoztatta, de Saarpost címen, francia támogatással ellenlapot állítottak vele szemben,

amely a katolikusoknak a kommunistákkal való összefogását propagálta. A Saarbrückener Landeszeitung táborában azonban rendületlenül kitartott az ő régi, immár ötvenéves multu lapja mellett s az ellenlapnak nem sikerült meglegkisebbmértvű megosztást se elérnie. A Saar-

Hivatalos közlést adtak ki az olasz és magyar kormányelnökök tanácskozásáról

A közgazdasági és közművelődési kapcsolatokat továbbszervezik a két ország között. — Legközelebb a két közoktatásügyi miniszter is találkozik. Az osztrák kancellár november tizenötödikén megy Rómába

Rómából jelentik: Gömbös, magyar miniszterelnök szerdán este fél tíz órakor elutazott Rómából. A pályaudvaron Mussolini, a kormány tagjai, nagyszámu előkelőség bucsúztatta. Az összegyűlt hatalmas tömeg lelkesen ünnepelte a távozó miniszterelnököt.

Gömbös Gyula római megbeszéléseiről a következő hivatalos közleményt adták ki szerdán, a késő esti órákban:

— Az olasz kormányfő és a magyar miniszterelnök november 6-án és 7-én a Palazzo Venezia-ban hosszabb megbeszélést folytattak. A megbeszélések során a két kormányfő az olasz-osztrák-magyar jegyzőkönyvek alapján és értelmében alapos vizsgálat alá vette az általános és a két államot közvetlenül érintő politikai kérdéseket. Ez alkalommal megállapították, hogy politikájuk változatlan. Megállapították továbbá a teljes megegyezést, valamint azt a szándékot, hogy az együttműködés politikáját folytassák és tovább fejlesszék Ausztriával. Más államoknak a hármashoz egyezményhez való esetleges csatlakozására nézve az egyezményben foglalt reális előfeltételek a mérvadóak. A gazdasági kapcsolatokra vonatkozólag a két kormányfő megállapította, hogy a márciusi római jegyzőkönyv rendszere kiegészítően érvényesül, amit biztosít a szakelőadók ismételt tanácskozása is. Ezeknek feladata, hogy a két ország közötti kapcsolatokat továbbfejlesszék s a két ország kereskedelmi kapcsolatait kimélyítsék. Vizsgálat alá vették a két állam művelődési kapcsolatait és kívánatosnak találták e kapcsolatok még bensősége-

vidék francia megszállásáról terjedt legújabb hír. A Saarpost-nak újabb alkalmat adott, hogy a katolikus lakosságot a francia igények iránti engedékenységre biztassa. Fejtegette, hogy a katolikusok ilyen változása a francia bevonulási tervet is fölslegessé tenné, s általában a népszavazás kérdésében a feszültségeket feloldaná. Amellett a saarvidékiek külön párturalom terhére se kellett magukra venniük. Ez re a hívogatásokra és biztatásokra felel most a régi katolikus lap, s a felelet az előbbi hasonló állásfoglalások után most azért nagyobb jelentőségű, mert a közben történt erős befolyásolások után is változatlan kitartást hirdet.

sebb kialakulását. Elhatározták, hogy mielőbb megteszik az ecélből szükséges intézkedéseket. Ennek megfelelően a két közoktatásügyi miniszter már a legközelebb találkozni fog az erre vonatkozó megállapodás megkötésére.

Budapestről jelentik: A Pester Lloyd római diplomáciai körökben szerzett értesülése szerint Gömbös magyar miniszterelnök és Mussolini három kérdés-komplexumot tárgyalt meg. És pedig: 1. A Magyarországot közvetlenül érintő kérdéseket. 2. Magyarországnak Olaszországhoz való viszonyát. 3. A mult évi olasz-osztrák-magyar egyezményből adódott problémákat.

Közelebbről meghatározva a kérdéseket, az első csoportba tartoznak: Magyarországnak a kisebbségek védelmére és a leszerelési egyenjogúságra irányuló követelése. A második kérdés-csoportban Ausztria függetlensége szerepel és Magyarország helyzete egy olasz-francia közeledés esetén. A harmadik csoport a marseillei merénylettel foglalkozik, amely miatt Olaszországot éppen olyan rágalomhadjárat érte, mint Magyarországot. Ebben a csoportban szerepel Olaszország magatartásának kérdése Németországgal, illetőleg Ausztriával szemben.

Végül, — írja a lap, — megtárgyalták Magyarországot és Olaszországot kereskedelmi kapcsolatainak ügyét és azoknak kimélyítését, valamint egy nagyvonalu kulturális szerződés előkészítését.

Déneske

Irta: C. Szemere Klára.

Déneske egyedül volt a lakásban. Szorosan az ablak mellett, lábújjhegyen állott, orrocskáját odalapította a sima üvegtáblához. Kővér poszméh vergődött az ablak felső sarkába szökött pókhálóban, azt nézte. Egy idő múlva megrándult az állatka teste s begömbölyt lábakkal élettelenül lógott a hajszálfinom hurokcsapdában.

A gyerek tekintete lejjebb síklott. Déneskéék ablaka idők folyamán lesüppedt a járda szintjére, úgyhogy belülről csak lábukat lehetett látni. Poros bockorok, magassarkú cipellők, apró mezítlábak csapdosták a Horvát-ucca hepehupás kövezetét. Déneske majd minden lábnak ismerte a gazdáját.

— Burger bácsi — villant meg a szeme. Irgalmatlan szennyes posztónadrágba bujtatott láb csoszogott az ablak alatt. — egy pillanatra megállapodott, gyufaszál pottyant a külső párkányra. Burger bácsi rágyújtott. Déneske nem látta a posztónadrághoz tartozó foszladozó mellényt, rokkant girardikalapot, se a reszketős újak közt tartott szivarosutkát, ám apróra elképzelt valamennyit. Az egész Burger bácsit, ahogyan pontosan négy órakor végigbaktat a Horvát-uccán minden áldott délután.

Az ablaktábla elsötétedett. Déneske elnevette magát. Frissen, pacsirtavidáman szalolt a kacagása. Lencsés néni dőcögött az ablak

alatt. Száztíz kilót nyomott és gesztenyét árult a Csalogány-ucca sarkán. Nyáron meg körtét, szilvát, barackot és bőszejű üvegben kovácsos uborkát. Az ablakból csak ferdesarkú posztópapucs látszott, amint kikandikált a sokráncú kékfestőszoknyája alól.

Kőclabda pattant az úttest közepére, apró, barna mezítlábak lökték, taszították egymást körülötte. Déneske felhorkant láttán, mint harci paripa a trombitaszóra. Szeretett volna közéjük állni. Szája sirósra gömbölyt, teméntelen keserűség fojtogatta torkát.

— Nem engedlek az uccán csavarogni, megértted? — szölt rá az apja keményen, amikor multkor elkérezkedett.

Déneske nem értette. Összeráncolta homlokát, hallgatott. Nem mert tovább kérdezni, mert az apja olyan kurtán-furcsán bánt vele mostanában. Nem mesél sárkánykigyókról és nem gyúr kajlafarkineás malacot kenyérbéltől, úgy mint régen, azelőtt. Mindennap korán reggel elmegy. — Megpróbálok — mondja Déneskének. — Edeske lekeféli apuka kabátját és kikíséri a kapuig. Aztán elmegy ő is. Singer bácsi boltjában dolgozik. Habselyem holmikra némez rózsákat és cifra ákombákomokat.

Ma délben megkérdezte Lencsés nénit: — Néni, nekem nem szabad csavarogni. Apuka nem engedi. Miért nem engedi?

A testes asszonyosság végigmérté letétől talpig.

— Mert úrigyerekeknek nem illik csavarogni — vetette oda es vékony tüvel beleszúrt egy

felhasadó gesztenyébe. — Nesze, fogjad — nyújtotta s már fordult is egy ácsorgó kuncsaft felé.

Hazamenet Déneske elesípte a sarkon Singerék Arnoldkáját. Arnoldka szörnyen okos és szörnyen kiállhatatlan gyerek volt. Mindent tudott.

— Te, mi az, hogy úri gyerek? — állott elébe, tenyerén táncoltatva a forró gesztenyét.

— Uri gyerek az, akinek sok pénze van — vágta rá a csodagyerek és elkarikázott a szatocsbolt felé.

Déneske szeretett volna még sok mindent kérdezni. Azt, hogy hol és miből csinálják a pénzt, miért úri gyerek az, akinek pénze van, meg százfélét. Azóta folyvást az motoszkált a fejében. Azalatt is, hogy a vergődő méhet meg a Burger bácsi foszladozó nadrágját nézte.

Vajjon hol tartja apuka a pénzt? Jó volna megkeresni és a tenyerébe venni. Apukának sok pénze van, mert úriember. A multkor is mondta Tinka néni:

— Csak nem fogsz úriember létre könyörögni?!

Déneskének egyszeriben melege lett. Meg kell keresni a pénzt. A kincset. Edeske mesélt egyszer valami gyönyörű szépet, abban is kincset keresett az aranycsizmás, hattyúprémmentés királyfi. Csengő tallérokat talált garmadával, hét nap és hét éjjel hordta haza kacsaláb-forgó várába.

Déneskének nem szabtak aranycsizmát a lábára, sem hattyúprémes mentét a vállára.

Lehetetlennek mutatkozik Doumergue és Herriot között a kibékülés

Utolsó kísérlet az államtanácsban. — Részletes szöveg a kormányválságot okozó alkotmánymódosító tervezetről

Párizsból jelentik: A francia belpolitikai helyzet változatlanul bizonytalan. Laval és Marchandeu miniszterek igyekeznek közvetíteni Doumergue és Herriot között. Azonban még annyira se jutottak, hogy a két haragos felet személyes találkozásra hozzák össze. Csütörtökön délelőtt lesz az államtanács, amelyik még utolsó kísérlet lesz a kibékítésre.

Az újságírók közlebbi felvilágosítást igyekeztek szerezni a Herriot és Doumergue közötti viszony tekintetében. Doumergue, akihez az újságírók kérdést intéztek, így felelt:

— Folyógyekkel foglalkozom.

Herriot pedig ezt mondta:

— A miniszterelnökkel szemben fennálló kötelezettségem azt írja elő, hogy ne tegyek nyilatkozatot.

A radikális szocialista párt szerdán este érkezőt tartott, amelyen igyekeztek a kiegyenlítésre valami középutat találni. Elvileg fenntartották, hogy háromhónapos költségvetést nem hajlandók megszavazni, felajánlják azonban, hogy egyhónapra szóló részletköltségvetést megszavaznak. Doumergue viszont azért igényel háromhónapos költségvetést, hogy ez idő alatt úgy az alkotmánymódosítás, mint a parlament esetleges újjáalakítása zavartalanul megtörténhessen.

Doumergue miniszterelnöknek egy olyan jelentése is elterjedt, amelyben azt mondta volna, hogy amennyiben miniszterei őt cserbenhagyják, nem jelenik meg a parlamentben és benyújtja lemondását.

MELYEK A DOUMERGUE ALKOTMÁNYMÓDOSÍTÓ PONTJAI?

(Párizs). A miniszterelnök a következő szövegű módosításokat kívánja az 1875. évi február 25-iki alkotmánytörvényben:

1. A 6-ik szakaszba a következő beiktatás jön: „A miniszterek száma nem haladhatja túl a 20-at. Nem értetik bele a miniszterelnök, akinek tárcá nélkül első miniszter a minősége.”

2. Az 5-ik szakasz első bekezdése helyébe: „A köztársasági elnök feloszthatja a képviselőházat a képviselői megbízatás törvényes határidejének lejártát előtt. E megbízatás első évében a feloszlatás csak a szenátus hozzájáruló véleményével történhetik. A következő évek folya-

mán a köztársasági elnök a szenátus véleménye nélkül elrendelheti a feloszlatást”. (Ez a módosítás, amelybe a radikális párt nem akar beleegyezni s amely miatt kormányválság fenyeget).

3. A 4-ik szakasz kiegészítették ezzel a rendelkezéssel: „Az állam a tisztviselők részére biztosítja hivataluk állandóságát és abban való előmenetelüket. A szolgálat minden igazolatlan vagy sztrájkoló elhagyása megszünteti a tisztviselők és az állam közötti kapcsolatot”. (Ezt a módosítást a szocialista-kommunista közös front támogatja élesen, de körülbelül hatvan radikális párti is van, akik e rendelkezésben a hozzájuk tartozó tisztviselői szervezetek hatalmának nagy összehullásától félnek e módosítás miatt).

4. Az alkotmánytörvény 8-ik szakasza kiegészítették így: „A két ház által előzetesen megszavazott költségvetési kiadási tételre kivül új

kiadási tételre csak a miniszterek indíthatnak. Ha január 1-éig a két ház nem szavazza meg a költségvetést, a köztársasági elnök az államtanács határozata alapján az előző évi költségvetés érvényét a következő évre meghosszabbítja”. (Ez a rendelkezés az olyan költségvetési indítványokat akarja kizárni, amelyek korrupciót szolgálnak s a kormányokat sok esetben hozták kinos helyzetbe. Másrészt a költségvetés elleni obstrukció veszélyét akarja kizárni).

NAGY NYUGTALANSÁG A FRANCIA FŐVÁROSBAN. LAVAL KORMÁNY-ALAKÍTASA KÉSZENLÉTBEN

Párizsból jelentik: Politikai körökben attól tartanak, hogy a kormányválság kibekötése olyan utcai forrongásokra fog alkalmat adni, amilyenek februárban voltak. A baloldali kormánypártok erre való tekintettel igyekeznek a helyzetet megővni a kiélezéstől. A radikális párt is ezért tartózkodik a szakítástól.

Az utcákon katonai őrségek cirkálnak. A kaszárnyákban riadókészültségben állnak a csapatok. A parlamentet külön erős őrség védi.

Ha létre nem jön a megegyezés, Laval lesz az új miniszterelnök. Laval készen van az új kormánylistával, hogy még ma este átvegye a hatalmat.

Titulescu külügyminiszter beszámol a királynak az ankarai és szófiai eredményekről

Az új osztrák követ fogadtatása. — Új külkereskedelmi utak nyitnak Bulgáriának Románián keresztül

Bucuresti. Saját tud. Titulescu, aki szerdán reggel a fővárosba érkezett, délután fogadta Ausztria új bucaresti követét, *Hacken-schildet*, aki ma nyújtja át megbízólevelét az uralkodónak. Ez alkalommal jelen lesz Titulescu is, majd pedig külön kihallgatáson fogja őt fogadni a király, mikor is a külügyminiszter jelentést tesz ankarai és szófiai útjának eredményeiről.

A szófiai tanácskozások első, gyakorlati eredménye a Rusciuc és Giurgiu gőzkompjárt megindítása. Erre vonatkozólag hivatalos helyen a következő részletek közlik:

A munkálatokat, amelyek nem fognak különösebb technikai nehézségeket okozni, azonnal megkezdik és a terv szerint három-négy hónap alatt befejezik. A költségekre 30 millió leit irányoznak elő. A gőzkomp bármilyen személy, vagy tehervonatnak a Dunán való átszállítását lehetővé fogja tenni s így az átrakodási költségek megkímélésével gyors, olcsó és közvetlen kapcsolatot létesít a két ország között.

Ez a kereskedelmi kapcsolatok nagy távlatát nyitja meg Románia számára. Bulgária termelvényei, amelyek eddig a Dunán való hajóztatással Jugoszlávián, Magyarországon, sőt néha Ausztrián át jutottak el Lengyelországba, Németországba és Csehszlovákiába, ezután Románián át hamarabb s rövidebb uton érkeznek meg ezekbe az országokba.

A ma legidősebb könyve

Varga László S. J.

Új társadalmi rend felé

Ara 25 lei és portó.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztálynál.

Nesze, fogjad — egy ácsorgó kun-

pté a sarkon Sin- szörnyen okos és k volt. Mindant

gyerek? — állott forró gesztenyét.

sok pénze van — likarizált a sza-

még sok mindent miből csinálják a

akinek pénze van. t az motoszkált a

rgődő méhét meg irágját nézte.

a pénzt? Jó volna enni. Apukának

er. A multkor is

ember létre kö-

melege lett. Meg

pet. Edeske mesélt

pet, abban is kin-

hattyúprémment-

talál garmadával,

haza kacsalábon-

aranyeszmát a

mentét a vállára.

lábaújjá kikandikált a nyútt topánkából s kékposztógúnyáját zöldesfakóra szívtá a nap. Mégis királyfi volt, mesebeli herceg, amint nekiperült orcával elindult kincset keresni. Először apuka felöltőjét tapogatta végig. Ott lógott a sarokban, a fali fogason. Déneske felgaskodott, belenyúlt az alsó zsebeibe. Egy üres zsefudobozt meg egy kulcsot talált benne. A felső zsebet nem érte el, mert túlmaga-an volt és újjai éppen csak a középső gombig értek. Kihúzta az asztal fiókját. Teméntelen selyemhulladék volt benne, tű, cérna, meg apró gombok, Edeske holmija.

Kiszaladt a konyhába. Kihúzogatta a fiókokat, összeturta a fakanalakat, késeket, villákat, felmászott a kis székre, belenézett a lábasokba, bögrékbe, a tűzhely ajtaját is kinyitotta. főtő pernyeszag áradt belőle.

Verejték csapozta haját, keresett Déneske, édes, mámorító lábzan keresett kincset.

Kulcsba botlott, amint visszazaladt a szobába. Apuka kabátzsebéből esett ki, amikor turkált benne. A gyerek összeráncolta homlokát. Hogy is volt csak a mesében? ... Aranykulcsot lelt a királyfi, éppen beleillett a bűvös kapu zárjába. Hipp-hopp, kinyílt a kapu és teméntelen arany-ezüst marha hevert előtte, kis hujja, hogy belé nem káprázott a szeme. Ugy volt.

Déneske körülnézett. Egyetlenegy zárat lelt a szobában, a barna diófaszekrényét. A szíve irgalmatlanul dobogott, ahogy lábújjhegyen odalopódzott. Óvatosan beleillesztette a kulcsot,

megfordította. Majd kitérte a szekrény ajtaját, székét húzta egészen közel a polcokhoz, felmászott rá. Beleturta a felhalmozott holmikba, ingek, zsebkendők, harisnyák közé. Alul a himzett vánkoshuzatok között valami esőrrént. A gyerekek felvillant a szeme: megvan... megvan a pénz, csengő aranytallér garmadával. Lapos bürzacskót húzott elő.

Odaszaladt vele az asztalhoz, kicsomózta a madzagját. Egy csomó aprópénz gurult ki beőle, meg néhány ezüstszerű tallér, recés volt a szélük, ahogy körmével végigszántott rajtuk. Összesöpörte a kincset, aztán kirakta valamennyit szépen egymás mellé. Elöl a recésű öregtallérokat, aztán két kisebbet, utoljára az apró fiagarasokat hosszú sorban. Azokat ismerte Déneske, fillérek voltak, két- meg tízfilléresek. Egy nyútt papírdarab is akadt a csengő holmi közt. Először lesöpörte a földre, aztán mégis lehajolt érte, kisímította, szépen kitergette az asztalon. Mindenféle ákombákomokat pingáltak a sokszínű papírlapra. Déneske végighúzta újját a kacskaringókon, meg a jobboldalra rajzolt képen.

— Nini királyfi — villant meg a gyermek szeme. Királyfit pingáltak oda, hosszú haj verdesi a vállát, fehérprémes gúnyát visel, éppolyan, mint Babszem királyfi.

Déneske kihúzta az asztalfiát, beleturta az Edeske holmijába. Ottlót keresett. Talált. Fogta a tarka ákombákompapírt és szépen, óvatosan kivágta Babszem királyfi képét. Igaz, hogy az orrából lenyisszantott egy darabot, de az nem

baj. Így is nagyon szépen sikerült az egész.

Hat óra lehetett, amikor a konyhaajtó kilincse csikordult. Déneske nem hallotta. Valaki megállt mögötte, nem látta. Nem látott és nem hallott semmit, mert irdatlan messzeségben járt, valahol Operenciás tengerek partján túl, Meseország kellős közepén. Királyfival játszott, csengő tallérokat görgetett.

— Mit csinálsz? Te... te...

A gyerek felrezzent. Miért néz apuka olyan borzasztóan, olyan szivetremegtetően reá?...

Déneske nem értette. Azt látta csak, hogy remegő újjak markolják össze a papírfoszlányokat, hogy az újjak ökölbe szorúlnak és az ököl felemelkedik, zuhan felé... aztán félúton megáll...

Apuka leül az asztalhoz, fejét karjára hajtja. Olyan furcsán, olyan sokáig hallgat. Valami rázza a testét. Sir. Déneske odalopódzik hozzá egészen közel:

— Apuka...

— ?

— Apuka ne sirj... valami szépet mutatok. Babszem királyfi képét. Itt van a markódban... nézd csak, hosszú hollófeke haja van, meg hattyúprémes mentéje... nézd...

Végre... végre felemeli apuka a fejét. Napsugár tévedt az arcára, mosolygott. Rámosolygott az egyfőlkére: a fiára. Pedig a feje zúgott és kegyetlen kéz markolta a szívét.

Mert Déneske az utolsó száz pengőséből vágta ki Babszemkirályfi orcáját.

A tüdővész, fog, orr és mandula betegségek rongálják az iskolás gyermekek szervezetét

A cluj (kolozsvári) népjóléti hivatal szomorú statisztikája 2800 iskolás gyermek orvosi vizsgálatáról

Cluj. (Saját tud.) Alig esztendeje annak, hogy megkezdte működését a főorvosi hivatal népjóléti osztálya. Azelőtt ismeretlen fogalom volt ez nálunk. Erdély vezető városának népegészségügyi kérdéseivel mindössze egy kopott íróasztalnál dolgozó, rosszul fizetett tisztviselő foglalkozott. Ma már olyan alapokra fektették nálunk is a népjóléti ügyek intézését, amely kezd méltó lenni a város nagyságához és múltjához. A Bratianu-uccában állandó népjóléti hivatal működik ötszobás helyiségben, melyekben télen-nyáron, délelőtt-délután folyik a munka. Pontos törzskönyveket és lapokat fektettek fel és feljegyzéseket vezetnek mindazokról, akikre a népjóléti hivatalnak gondot kell viselnie, különösen az iskolásgyermekről.

A népjóléti hivatal a nyári és őszeleji hónapokban készítette el nagy egészségügyi statisztikáját az iskolásgyermekre vonatkozóan. A statisztika tíz keményen átdolgozott hónap eredményeit tükrözi.

Popovicu főorvos, a népjóléti hivatal vezetője, megdöbbentő képet tárt elénk a cluj (kolozsvári) iskolásgyermek egészségügyi állapotáról.

— Az elmúlt évben — mondja dr Popovicu, — harminckét elemiiskola tanulóit vizsgáltuk meg. Ez a vizsgálat nagyon alapos és körültekintő volt. A gyermekeket még Röntgennel is átvilágítottuk, hogy tüdejüket is láthassuk. Három iskolai orvos kétezernyolcszáz gyermeket vizsgált meg. Jövőre kénytelenek leszünk bevonni a munkába a kerületi orvosokat is, mert az iskolaorvosok nem győzik elvégezni ezt a hatalmas munkát.

— Minden gyermekről törzslapot állítottunk fel és a gyermekeket gazdasági helyzetükhöz mérten öt osztályba soroztuk be. Az első osztályba a gazdag szülők gyermekei, a második osztályba a tanárok, hivatalnokok és magántisztviselők gyermekei, a harmadik osztályba a szakmunkások és szakiparosok gyermekei, a negyedik osztályba a napidíjasok gyermekei, az ötödik osztályba pedig az árvagyermek tartoznak. A tanulók iskolai előmeneteléből a statisztika tanúsága szerint azt a megcáfolatlan tényt állapítottuk meg, hogy minél jobb módban élnek a gyermekek, annál jobb előmenetelt tanúsítanak tanulmányaikban. Az anyagi jólét tehát kedvezően befolyásolja az iskolai előhaladást.

— Az itteni iskolásgyermek között rendkívül sok a fog-, orr- és mandula-beteg és mivel orvosi kezelésben nem igen részesülnek ezek a gyermekek, testileg és szellemileg egy-

aránt visszamaradnak. A legtöbb szülő nem is sejtí, hogy ezeknek a betegségeknek milyen romboló hatása van a gyermekek testi és lelki fejlődésére. Hozzáfogtunk, hogy orvosi kezelésbe részesítsük a rosszfogú gyermekeket. A poliklinikán hétszáz gyermek fogát kezeltük és javítottuk. Az egyéni törzslapok azt mutatják, hogy az első és második osztályba járó hét-nyolc éves gyermekek egészségi állapota a leggyengébb.

— A Röntgen-vizsgálat eredménye a legmegdöbbentőbb. Ez az eredmény azt mutatja, hogy városunkban az elemi iskolai tanulók nyolc százaléka tüdőbeteg, 7800 gyermek közül 630 tuberkulótikus találtunk.

Az egyik kültelki elemi iskolában a gyermekek 24,6 százaléka tüdőbeteg, viszont egy belvárosi felekezeti iskola tanulói közül 34 százalék szenved tüdőbajban.

— Általában az elemi iskolák egészségügyi állapota — mondotta a főorvos — sem a külvárosban, sem a belvárosban nem kielégítő. A tantermek többnyire szűkek, a folyosók levegőtlenek. A külvárosi elemi iskolák között alig van olyan, amelyben vízvezeték is volna. A gyermekek közös edényből isznak s így könnyűszerrel adják át egymásnak a különböző betegségeket. Az iskolák a népjóléti hivatal megállapítása szerint közegészségügyi szempontból sürögésen átszerveződnék. Minden biztonnal ebben az egészségügyi hiányosságban keresendő az oka annak is, hogy az utóbbi hetekben oly nagymértékben dühög a skarlát-járvány az iskolásgyermek között, hogy a városi egészségügyi hivatalnak igen erélyes rendszabályokhoz kell folyamodnia, ha meg akarja akadályozni a ragály katasztrófális elterjedését.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

ORADEA (NAGYVÁRAD) (Parlagi-társulat):

Kedden, november hó 13-án este fél 9 órakor jubilaris díszelőadásban: **János vitéz**. Nagy ballettel. Dsida Jenő előjátékával. Rendes helyárak. Szerdán este fél 9 órakor: **János vitéz**. Rendes helyárakkal.

Csütörtökön este fél 9 órakor: **János vitéz**. Pénteken este fél 9 órakor: **János vitéz**. Szombaton délután 4 órakor: **János vitéz**. Szombaton este 9 órakor: **János vitéz**.

Vasárnap délelőtt 11 órakor matinén, 15 és 25 leies helyárakkal: **Jancsi és Juliska**, gyermekoperett.

Vasárnap délután 3 órakor 15 és 25 leies helyárakkal: **Ember a híd alatt**.

Vasárnap délután 6 órakor: **János vitéz**. Rendes helyárakkal.

Vasárnap este 9 órakor: **János vitéz**. Rendes helyárakkal.

CLUJ. (Parlagi-társulat).

Péntek: **Bánk bán**. (Ünnepi díszelőadás a tragédia első cluj (kolozsvári) előadásának 100 éves évfordulója alkalmából. Előtte: I. Erkel Ferenc: Nyitány. II. Bevezetőt mondja Vásárhelyi János dr III. La Grange nagy áriája. Enekl: Solymosán Magda. IV. Bortal a Bánk bán operából. Enekl: Jenei János. A színház kéri a közönséget, hogy ezen az előadásán szíveskedjék lehetőleg ünnepi ruhában megjelenni).

Szombat délután 3 órakor: **Bánk bán**. — Este 9 órakor: **Szibill**.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Anyasziv**. — Délután 3 órakor: **Vadvirág**. — Délután 6 órakor: **Kék Duna**. — Este 9 órakor: **Szibill**.

ARAD. (Szendrői-társulat):

Péntek román előadás.

Szombat román előadás.

Vasárnap délután 3 órakor: **János vitéz**. — Délután 6 órakor: **Szerencsemalac**. — Este 9 órakor: **János vitéz**.

TG-MURES (MAROSVÁSÁRHELY).

(Battyán-társulat).

Péntek: Nincs előadás.

Szombat: **Itt a szerelem**. Operett bemutató.

Társadalmi élet

Tisztujítás a Magyar Dalosszövetségben

A Romániai Magyar Dalosszövetség Clujon (Kolozsváron) tartotta meg XIII. rendes évi közgyűlését a Magyar Zenekonzervatórium nagytermében dr Inczedy-Joksmán Ödön elnökletével. A közgyűlésen teljes számmal képviselték magukat az erdélyi tagegyesületek. Inczedy-Joksmán Ödön lendületes elnöki megnyitása után Tárca Bertalan főtitkár előterjesztette a szövetség múltévi jelentését.

A jelentés szerint az elmúlt közgyűlés idején 203 dalárda működött a szövetség kebelében, amely szám mostanáig lényegesen növekedett. A szövetség 1933-ban öt dalosversenyt rendezett, ezenkívül egy országos dalosnapot. Tárca Bertalan megemlékezett az erdélyi magyar dalosélet halottairól s indítványára a közgyűlés ezek emlékeit jegyzőkönyvileg örököltette meg.

Dr Kiss Bertalan főpénztáros a szövetség zárszámadását és a jövő évi költségvetést terjesztette elő s ezután részleges tisztujításra került sor. Ennek során ellenőrré Koncz Rudolf tanárt, választmányi tagokká pedig: Puksa Endréné, Balogh Gizella, Aiud (Nagyenyed), Bagaméri József, Kakucs György, Tg-Mures (Marosvásárhely), dr Szabó Lajos, Oradea (Nagyvárad) és Terge László, Sätmar (Szatmár) választották meg.

Nemes Elemér alelnök előterjesztette a versenyművekre beérkezett pályázat eredményét s az ő javaslata alapján a Dalosszövetség a következőleg döntött:

A férfiak II. csoportban pályadijat nyert a „Génus száll” jelige: „Con moto”. Ennek szerzőjét kérjük, szíveskedjék a nevét a Dalosszövetséggel közölni, mert a névjegye a jelíges levélben nem található. Bizonyára tévedésből kimaradt.

A férfiak III. csoportban pályadijat nyert Hoffmann Ferenc sätmari (szatmári) zenetanár „Magyar népdalkincs” című művével.

Ugyanebben a csoportban dícséretet nyert Veress Gábor aiudi (nagyenyedi) tanár „Székelydalok” és Hoffmann Ferenc „Magyar népdalok” című művével.

A vegyeskari I. csoportban pályadijat nyert dr Bródy Miklós: „Bölcső előtt” című művével.

A vegyeskari II. csoportban pályadijat nyert Hoffmann Ferenc: „Hallgató” című művével.

A „dr Inczedy-Joksmán Ödön vándordíj” csoportban pályadijat nyert Veress Gábor: „Székely dalok” című művével.

Dícséretet nyert ugyanebben a csoportban Bálint Akos, gyergyószentmiklósi karnagy: „Eredeti székely dalok” című művével.

Kimondotta a választmány azt is, hogy a művészi csoport köztitkára Ország Tibor: „A szél” című műve, míg a férfiak I. csoport köztitkára Nemes Elemér: „Tetemrehívás” c. műve lesz.

Kimondotta a közgyűlés, hogy az V. országos dalosversenyt 1935 június 29—30-án, Tg-Muresen (Marosvásárhelyen) tartja meg. Ha a rendezésnek valami előre nem látható akadálya lenne, úgy a versenyt ugyancsak ebben az időpontban Clujon (Kolozsváron) bonyolítják le. A cluj (kolozsvári) csoport főtitkára, Adorján Jenő alapszabálymódosító javaslatot nyújtott be, amelyet Inczedy-Joksmán elnök indítványára szűkebb szakbizottság elé utaltak.

Ötvenéves a reghini (szászregeni) Magyar Polgári Dalkör. A reghini (szászregeni) Magyar Polgári Dalkör november 17-én és 18-án ünnepi megalapításának és fennállásának 50. éves évfordulóját. (1884—1934). A jubileumon 15 dalárda, összesen 600 dalos vesz részt.

A sft-gheorghai (sepsiszentgyörgyi) Magyar Dalárda serlegavató ünnepélye. Lélekemelő és bensőséges ünnep volt a sft-gheorghai (sepsiszentgyörgyi) Magyar Dalárdának. Felszentelték a nyáron lezajlott dalosversenyen nyert és a sft-gheorghai (sepsiszentgyörgyi) Iparos Otthon által adományozott serleget. A serlegavatóra résztvettek a közeli dalárdák is. Így a brassói (brassói) Magyar Dalárda Szabó Béni kerületi elnök vezetésével, 8 taggal, továbbá az egész úzoni dalárda, valamint a szeméjai. A mintegy 300 főre tehető, a természet zsufolásig megtöltő közönség előtt Szabó Béni képviselő tartott nagyhatalmas avatóbeszédet és felhívta a magyar közönséget a magyar dalárdák hathatósabb támogatására. Demeter főgimnáziumi tanár és dr Ducz városi főorvos mondtak még szép beszédeket.

Az aiudi (nagyenyedi) oltáregylet folyó hó 3-án tartott gyűléséből kifolyólag mindazon testvéregyesületeknek, akik 30 éves fennállási jubileuma alkalmából megleghangu üdvözléssel megörvendeztettek — ezuton mondunk köszönetet. P. Révai Kelemen igazgató, M. Kovács Józsefné elnök.

Ujdonság!

A Récsi Tejesasszony

Rachmanova naplóinak:

I. Szerelem, cseka, halál (150 lei)

II. Házasság a vörös viharban (150 lei)

most megjelent harmadik kötete.

A nagyszerű trilogia befejező része. Ara bőrkötésben 150 lei és portó.

Mindhárom kötet kapható

könyvostályunknál.

élet

tségben

A biatorbágyi merényletről hallgatták ki Matuskát

— Éjszakákon át kémlelte, hogy melyik vonatot robbantsa fel —

Budapestről jelentik: Matuska Szilveszter bűnügyének szerda esti tárgyalásán a biatorbágyi merénylet körülményeire tértek át.

Matuska elmondja, hogy feleségének 100 shillinget, sógorának 50 pengőt küldött Bécsbe, neki pedig 250 shillingje maradt. Megvette a gyorsvonati jegyet Bécsbe, majd Budapestről a H. é. v.-el kiment Törökbálintra, hogy megnézze, megvan-e az ekrazit.

Matuska itt újra színészkedni kezd. Hangoztatja, hogy ő soha nem hazudott. Elnök leint.

Matuska folytatja elbeszélését. Először — ugymond — nem jutott eszébe, hogy a halál-vonatot utasának mondja magát s ezért jegyén a kellezést eldörzsölte. Majd kiment a hiai kunyhóba s ott összeállította a robbanógépet és kipróbálta. Amikor látta, hogy megfelel, néhány éjszakán át figyelte a Bécsből jövő és Bécsbe haladó vonatokat. Ekkor elhatározta a robbantást. A gyomra állandóan fáj.

A biatorbágyi rém előadja, hogyan helyezte el a pokolgépet a viadukton a gyorsvonat elé

Budapestről jelentik: Csütörtökön reggel, a fő tárgyalás negyedik napján az elnök megkérdezte Matuskát, tudta-e pontosan a vonatok érkezésének idejét.

Körülbelül, — válaszolja Matuska, majd elmondja, hogy először egy személyvonatot, aztán egy gyorsteher, végül pedig a gyorsvonat érkezett.

A bíróság pontosan megállapítja, hogy a személy és gyorsteher között egy óra külön-

— Miért evett akkor szalámit? — kérdi az elnök.

— A gyomrom a tintaceruzától fáj, amit Leo transzban szívatott el velem cigarettá helyett.

Elmondja ezután, hogy 12-én látta Leot bújkálni a bokorban.

— Husból-vérből való volt ez a Leo?

— Akkor annak láttam, — válaszolja Matuska, majd tagadja, hogy Budapesten járt volna 12-én. Hangoztatja, hogy csak tehervonatot akart kisiklatni. A merénylet után Törökbálinton akart felszállni a vonatra. Ismét erősítgeti, hogy ő mindig igazat mond.

Három év óta — mondja, — 6 ezer oldalon át sohasem hazudtam, ha nem így tettem volna, ma sem tudnának semmit.

Ismét vitalkozni kezd az elnökkel, majd hangoztatja, nem tudta, hogy emberéletben kárt fog okozni.

Elnök ezután berekeszti a tárgyalást és folytatását csütörtök reggelre tűzi ki.

zeten a gyorsvonat ellen akart merényletet elkövetni. Matuska ezt határozottan tagadja.

Elnök: Nem jelent semmit ez a védekezés, mert hiszen a gyorsteheren tizenegy vasutas utazott, tehát, ha az ellen követi el a merényletet, a vasutasok haltak volna meg.

Majd megkérdezi az elnök, hogy miért éppen ezen a veszedelmes helyen robbantott.

— Itt a lelki kényszer! — válaszolja Matuska.

Elnök: Hiszen a Leo nem szolt közbe, hogy hol és mit csináljon. Ő csak azt kívánta, hogy híres ember legyen.

Matuska a továbbiakban azt hangoztatja, hogy nem akart rabolni, 300 lépésre volt a me-

rénylet színhelyétől s amikor elrobogott a vonat, meglepetve látta, hogy a gyors volt, nem a gyorsteher.

Elnök: Mikor volt ez?

Matuska: Éjfél tájban, a Sétán órájában. — E szavaknál zokogni kezd. Majd elnök kérdésére kijelenti, hogy nem hallotta a robbantást, csupán egy villanást látott.

Elnök itt Leóról kérdezősködik. Matuska elmondja, hogy parasztruhában látta bújkálni az akácokban.

Elnök: Hus és vér volt ez a Leo?

Matuska: En annak láttam. Kérdeztem a nevét, s valami német nevet mondtott.

Elnök: Bizonyára a csósz volt!

Matuska: En Leónak láttam.

Itt ismét tagadja, hogy rabolni akart volna.

— Mit keresett a roncok között? — kérdezte az elnök.

— Nem tudom. Nem voltam egyedül... (Sirva fakad). Gyereksírás hallottam és felszóltam az ottlevőnek, hogy a gyermeket meg kell menteni... Annyira nem akartam rabolni, hogy revolverrel akartam megfékezni az esetleg rabolni akarókat...

Elmondja ezután, hogy bicikálva megkarcolta kezét, arcát s a sebet sárral kenté be, hogy úgy lássék, mintha ő is a katasztrófa sebesültje lenne. Később nézegette a bombát, s figyelmeztették, menjen el, mert felrobbanhat. Ezután rosszul lett s elájult. Később azt mondtotta a körülállóknak, hogy 24 méter magasról esett le.

— Miért mondotta ezt a hazugságot?

— Csak nem mondhattam, hogy attentäter vagyok...!

— Nem segített senki magának?

— En titkos attentäter voltam.

— Nem voltak anyagi céljai?

— Nem. Ha csálni akartam volna, 5 ezer pengőt is mondhattam volna elveszett pénzem gyanánt.

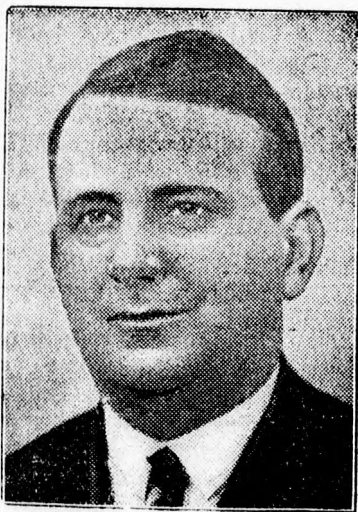
Majd bűnbánatát hangoztatja, s felkiált:

— Méltóztassék elnök úr a legszigorubb... Elnök félbeszakítja.

Matuska folytatja elbeszélését:

—... Utána megmosakodtam s megborotválkoztam.

Az elnök délben szünetet rendel el.

Matuska Szilveszter

A minisztertanács rendelet-törvényt alkotott a közegészségügyi szolgálat rendezéséről

A falun letelepedő román orvosok állami segélyezéséről törvényjavaslatot terjesztenek elő

Bucuresti. Saját tud. Szerdán este minisztertanács volt. Tatarescu elnöklété alatt.

Costinescu egészségügyi miniszter rendelet-törvény kibocsátását javasolta, amely hivatva lenne arra, hogy megkönnyítse a román orvosoknak a falvakban való letelepedését, olyanformán, hogy az állam minden ilyen faluban letelepedő román orvosnak 2000 lei havi fizetést biztosítson. A minisztertanács helyeselte a román orvosok látogatásának a gondolatát, de a tervet rendelet-törvény útján megvalósíthatatlannak mondta ki. Utasította azonban Costinescu minisztert, hogy készítsen törvényjavaslatot erre vonatkozólag, amit a legközelebbi ülészakában a parlament elé fognak terjeszteni.

A minisztertanácsról a következő hivatalos közleményt adták ki:

A minisztertanács jóváhagyta a rendelet-törvényt, amelynek értelmében minden egészségügyi szolgálat, bármilyen állami, vagy magán ügykezelésben legyen is, az egészségügyi minisztérium irányítása és ellenőrzése alá kerül. A megyei és községi kórházak mind az egészségügyi minisztérium hatáskörébe mennek át. A magasrangú egészségügyi személyzetet kiválóztatás, beosztás tekintetében az egészségügyi törvény értelmében egységesen

szervezik meg. Az orvosokat pályázat alapján nevezik ki. Azok az egészségügyi intézetek, amelyek különböző önkormányzati intézetekhez tartanak, ügykezelés tekintetében továbbra is ezek hatáskörében maradnak, de az orvosi személyzet az egészségügyi minisztérium utasítása és ellenőrzése alá kerül.

Ujjászervezik a szakoktatást.

Bucuresti. Saját tud. Anghelescu miniszter értekezletet tartott a szakiskolák igazgatóival és a tanügyi inspektorokkal, amelyen a szakoktatás ujjászervezését beszéltek meg. Anghelescu előadást tartott az oktatás megreformálásának szükségességéről, mert — mondta, — az állam nagyobb gondot kell, hogy fordítson a gyakorlati pályákra való nevelésre.

A rádió és moziügylek ellenőrzése.

Bucuresti. Saját tud. A miniszterelnökség tegnap minisztertanácsi határozatot dolgozott ki, amely az elhunyt Mavrodí alminiszter hatáskörét, a rádiótársaság működésének és a mozi-ügyleknek ellenőrzését Tileanu belügyi alminiszterre ruházza.

ség volt, a gyorsteher vonatot pedig 9 perc múlva követte a gyors.

(Tárgyalás közben levelet hoznak az elnökhöz, amelyben Donáth orvosszakértő bejelenti, hogy lemond tisztéről. A bíróság Gartner elmeszakértőt bízza meg.)

Matuska tovább beszél. Elmondja, hogy kilépett rejtekhelyéből s a magával vitt csöveket és ekrazitot elhelyezte a pályatesten. A művelet körülbelül egy óra hosszáig tartott. Keztyűt használt, mert nem akarta, hogy az ekrazit megsárgítsa a kezét. Előadja, hogyan szerelte fel a collostokat, hogy kötötte a sínekhez a csavart s írta meg a papírseleket, amelyet később ott megtaláltak. A cédulára követ helyezett, mert szeles, esős, viharos idő volt azon az éjszakán.

Elnök felszólítására lerajzolja a pokolgépet és elmondja, hogyan ment végbe a robbantás.

Neki — ugymond — közömbös volt, milyen vonat ellen követ el merényletet. Kényszer hatása alatt tette.

Elnök: Ez a védekezése, Matuska?

— Ez a valódi tényállás.

Elnök megállapítja, hogy Matuska kifeje-

Magyar (8-án ünnepli 50. éves for- 15 dalárda,

Magyar (kemelő és (sepsi- Felszentelték nyert és a (paros Otthon (legavatáson (gy a brasovi (Béni kerületi (az egész uzo- (mintegy 300 (gtöltő közön- (tott nagyha- (közön- (b támogatá- (r és dr Du- (nég szép há-

let folyó hó (indazon test- (állási jubi- (dvözetükkel (nk közönsé- (M. Kovács

Országfejlesztési kölcsön

Egy kölcsönkötvény kibocsátási ára 880 lei, amely teljes összegében vagy készpénzzel fizetendő ki, vagy pedig 680 lei fizetendő készpénzben, 200 lei pedig nyereségek kötvényben. Az aláírt kötvények visszafizetése 1200 lei-jel történik, vagy pedig 100.000 lei, 200.000 lei, 250.000 lei, 1.000.000 lei, vagy pedig 3.000.000 lei nyereséggel.

Aláírási és fizetési helyek a következők:

A pénzügyigazgatóságok, a városi kincstári adóhivatalok, a vidéki és községi adóhivatalok.

Az Autonóm Állami Monopolpénztár összes szerveivel és alszerveivel.

A Banca Națională összes fiókjai.
Az Állami Letépténztár.

Az Állami Takaré- és a Postai Csekkpénztár.

Az összes postahivatalok.

A Szövetkezetek Központi Bankja.

A Szövetkezetek Nemzeti Hivatala.

A felhatalmazott szövetkezetek és bankok.

Vidéki pénzügyintézetek:

Arad Banca Victoria, Aradi Általános Takarékpénztár, Aradmegyei Takarékpénztár.

Bistrița Banca „Aurora” din Năsăud, Banca de Credit

Brașov Általános Takarékpénztár, Banca Cetățenilor și Țăranilor din Codlea.

Cluj Banca Centrală pentru Industrie și Comerț, Erdélyi Bank és Takarékpénztár, Erdélyi Leszámtoló és Pénzváltó Bank, Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt., Banca Economul, Banca Vlădeasa din Huedin.

Dej Mezőgazdasági, Ipari és Kereskedelmi Bank, Banca Poporală.

Deva Petrozsényi Takarékpénztár, Ardeleana, Orăștie, Crișana, Brad.

Făgăraș Banca Furnica

Lugoș Creditul Bănățean, Cărașana, Lugoj.

Oradea Egyesült Bank és Takarékpénztár Satu-Mare „Casa Noastră”.

Sibiu Banca Albina, Nagyszebeni Jelzőlogbank, Nagyszebeni Általános Takarékpénztár, Banca „Oasia”.

Sighet „Maramureșana”.

Sighișoara Banca Unită pentru Industrie și Hipotecă, Banca Poporului, Banca Patria, Blaj

Simleul Sălăjana Inst. de Credit și Economii din Jibou

Silvaniei Silvanie Institut de Credit și Economii din Simleu.

Tg.-Mureș Takarékpénztár Rt., Leszámtoló Bank Rt., Casa de Econ. din Reghin, Mureșana din Reghin.

Timișoara Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt., Temesvári Első Takarékpénztár.

Az aláírási és fizetési meghatalmazás az összes felsorolt pénzügyintézetek központjára és az országban működő fiókjaira kiterjed.

Népkisebbségi tisztviselők túltengésétől fél a Curentul

București. Saját tud. A Curentul a tisztviselő-elbocsátásoknak emberiség szempontról való bírálata helyett, ebből a kérdésből is a népkisebbségek ellen kezdett hangulatkeltést. Tudvalevő, hogy a népkisebbségek igen kevés számban vannak a közhivatalokban, s ott is csak inkább az alsóbb fokozatu állásokban. A

lap mégis azt írja, hogy a tisztviselői kinevezések revíziója a román elem háttérbe szorulását fogja eredményezni Erdélyben.

A lap szerint a minisztériumokhoz befutott jelentések (?) azt mondják, hogy amennyiben a törvényellenesen kinevezetteket valóban elbocsátják az erdélyi állami hivatalokból, akkor ezekben legföljebb 40 százalék román marad s valamennyi vezető állás kisebbségek, különösen magyarok kezébe kerül.

— Igaz ugyan, — folytatja a Curentul, — hogy egyes minisztériumok keresik azokat a módokat, amelyek mellett a helyzet ilyen kialakulását el lehetne kerülni. De mások viszont hajlandóknak mutatkoznak teljességükben végrehajtani az erre vonatkozó rendeleteket, bármilyen veszélyt rejtenek is azok magukban.

Clujon (Kolozsváron) most készítenek kimutatásokat az elbocsátásra ítélte tisztviselők-ről, akiknek nagyrésze be fogja perelni az államot.

Az állami iskolák kisebbségi tanítóit és tanárait, akik nem feleltek meg a nyelvvizsgákon, ugyanaz a sors éri, mint a felekezeti tanerőket

Angheliescu miniszter két határozata a tankerületi felügyelőségekhez

Timișoara. (Temesvár). Saját tud. Közöltük a felekezeti és magániskolák azon tanerőire vonatkozó miniszteri rendeletet, akik a nyáron a nyelvvizsgákon megjelentek vagy azokra idézést kaptak. A tankerületi felügyelőséghez most megérkezett az állami iskolák kisebbségi tanítóira és tanáraira vonatkozó hasonló rendelet. Angheliescu dr. közoktatásügyi miniszter aláírásával tulajdonképpen két ilyen rendelet érkezett meg: az egyik a kisebbségi tanítókról, a másik a kisebbségi tanárokról intézkedik.

Az állami iskolák kisebbségi tanítóiról intézkedő rendelet, illetve miniszteri határozat a 186026—1923. számot viseli s elsősorban az 1924. évi elemi iskolai oktatásra vonatkozó törvény 156-ik szakaszára hivatkozik, amely szerint a nem román tanítóknak, akik állami iskolákban működnek, tanfolyamokon kell román nyelvtudásukat tökéletesíteni s azt nyelvvizsgákon kell igazoltatni és ha a vizsgán nem felelnek meg, elbocsátatnak. Hivatkozik még a rendelet arra, hogy tizenhat esztendő múlt el az ország egyesítése óta és hogy a törvénybe iktatott 239-ik szakasz, 1934 július 5-éről, a verifikáló vizsgáról intézkedett olyanok részére, akik a román nyelvet még nem bírták jól. Azzal, hogy akik nem felelnek meg a vizsgán, el lesznek távolítva. Ezek előrebocsátása után következik maga a határozat, amely öt szakaszra oszlik:

1. Az állami iskolák kisebbségi tanítói, akik az 1934 augusztusában megtartott nyelvvizsgán megjelentek, továbbra is megmaradnak állásaikban.

2. Azok a tanítók, akik a vizsgán megjelentek, de azon nem feleltek meg, a 239-ik törvény-szakasz értelmében 1935 január 1-én a tanítói szolgálatból el lesznek bocsátva.

3. A tanítók, akik a vizsgára meghívást kaptak, de azon meg nem jelentek és távolmaradásukat 1934. november 15-éig a miniszternek írásban nem indokolták — indokokkal, amelyeket a miniszter, mint alaposakat elismer — 1935 január 1-én ugyancsak el lesznek bocsátva a tanítói szolgálatból.

4. A tanítók, akiknek a vizsgán meg kellett volna jelenniük, de távolmaradtak, azonban ezt elfogadhatóan igazolták vagy a fenti terminusig megfelelően igazolni fogják, utójára még egy nyelvvizsga elé kerülnek, amelyet 1935 január 9—15-ike között tartanak meg.

5. A tanügyi hatóság kötelessége, hogy ezen határozatot végrehajtsa.

A kisebbségi tanárokról vonatkozó határozat 186027—1934. szám alatt kelt. Ez is öt szakaszból áll s ugyanolyan intézkedéseket tartalmaz, mint az előbbi. A rendelet hivatkozik az 1928. évi középiskolai törvény 132-ik szakaszára s az 1934. évi május 7-én beiktatott 153-ik szakaszra, amely hasonlóan intézkedik az állami középiskolák kisebbségi tanáraitól, mint az előbbi rendeletben felemlített törvényszakaszok a tanítókról. Maga a határozat intézkedik róla, hogy a tanárok, akik a legutóbbi nyelvvizsgán megjelentek, állásaikban megmaradnak. A tanárok és mesterek (ipari iskoláknál), akik megjelentek a vizsgán, de nem feleltek meg, 1935. január 1-én el lesznek bocsátva. Akik nem jelentek meg és távolmaradásukat november 15-éig nem igazolták írásban a miniszternél, alapos indokokkal azokat 1935 január 1-én szintén eltávolítják. Akik távolmaradásukat igazolják, január 9—15-ike között az utolsó nyelvvizsgára mehetnek. A középiskolák hatósága intézkedik a rendelet végrehajtásáról.

Balla Bacisz:

A lélek útjai

Tanulmányok és utijegyzetek.

Ara húzve 65 lei és portó.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályában.

Magyarok! Olvasátok és terjesztéséketeket legelőször Erdélyi Lapok.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
 ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldi: Egész évre 800, félévre 400 negyedévre 210, egy hóra 70 lel.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepnap 24 fillér.
 Postatakarékpénzüri csekszámlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piața Unirii 12. — Telefon 802.
 Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza. Csak a választékos magánlevelekre válaszolunk.

A római katolikus egyház részvétele a belföldi kölcson jegyzésében

Az új kibocsátású belső beruházási államkölcson jegyzésében a római katolikus egyház is igen jelentékeny összegekkel vesz részt. Egyben pedig a híveket is buzdítja, hogy tegyék meg e részben való kötelességüket.

Dr. Fiedler István satmar-oradeai megyéspüspök már október 26-án kibocsátotta 1654—1934. sz. alatt kelt körlevelét, amelyben a papság, a vezetőszemélyiségek és a hívek áldozatkészségére vetett bizalommal a legmelegebben ajánlja a kölcsonkötvények tömeges lejegyzését.

— Jól tudom — mondja a főpásztori körlevél, hogy a hívek és az egyházi férfiak anyagilagban szűkölködnek, sőt gyakran nélkülöznek is. Mégis biztosra veszem, hogy fokozott takarékossgal lehetséges lesz mindenki számára a kötvények lejegyzési költségeinek előteremtése.

Ezután felhívja a főpásztor az egyházmege papságát, hogy a híveket a kölcson előnyeiről oktassák ki s adják tudtukra, hogy részletesebb felvilágosításokért a jegyezni szándékozó teljes bizalommal forduljanak a helyi közigazgatási hatóságokhoz, vagy a vármegyei prefektusokhoz.

Az „István püspök” aláírással ellátott VII. számú körlevél végül utasítja a papságot, hogy a beruházási kölcson előnye felől a szószékről is tájékoztassák a híveket.

Csütörtökön délelőtt a satmar-oradeai püspökség és káptalan együttesen negyedmillió lelt jegyzett a megye prefektusánál a kölcsonra.

Pacha Ágoston bányászati megyéspüspök jegyzését már közzöltük. A püspök szintén körlevelet intézett a plebániahivatalokhoz, amelyben hangsúlyozza, hogy a kölcson lejegyzésében való részvétel nemcsak állami közérdek, hanem maguknak a résztvevőknek is nagy előnyököt biztosít. Eppen ezért felhívja az egyházmege papságát, hogy a kölcson-akciót különös figyelemben részesítsék és annak jegyzését a lehetőséghez képest előmozdítani igyekezzenek. Végül elrendeli, hogy az államkölcson november 1-től ujévig havonta az első vasárnapon a szószékről meghirdessék és a hívek figyelmébe ajánlják.

IDŐJÁRÁS. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint sok helyen újabb esők, élénk szél (előbbi déli, majd nyugati) várható, a hőfok tovább csökken.

Az értéktársaság hivatalos árfolyama. Devizák: Párizs 6.63 háromnegyed—6.58 fél, London 506—496, Newyork 109.50—99.50, Milánó 8.74—8.57, Zürich 32.97—32.57, Brüsszel 23.55—23.30, Berlin 41.75—39.75, Amszterdam 68.30—67.65, Madrid 14—13.60, Varso 19.18.75. Valuták: Párizs 6.60-6.90, Zürich 32.55—33.40, London 495—510, Newyork 99—110, Brüsszel 23.50—23.80, Milánó 8.65—9.20, Madrid 14—13.60, Amszterdam 67—69, Berlin 38—40, Bécs 23—24, Szófia 1.05—1.20, Prága 4—4.50, Varso 13.80—19.50, Belgrád 2.20—2.50, Budapest 24—26, Athén 0.80—1.10, Istanbul 78—81 lel.

Zürichi zárlat. Párizs 20.21 fél, London 15.37 fél, Newyork 306 háromnegyed, Brüsszel 71.80, Milánó 26.25, Madrid 41.90 Amszterdam 207.62 fél, Berlin 123.50, Bécs 72.85 (57.90), Prága 12.82 fél, Varso 57.90, Belgrád 700, București 305.

Mihály trónörökös névnapja. Csütörtökön, november 8-án, Mihály nagyvajda nevenapján az iskolák és hivatalok zárva vannak. Az ország összes templomaiban istentiszteleteket tartottak, a polgári és katonai előkelőségek részvételével.

A közbiztonsági hivatal vezérigazgatója benyújtotta lemondását. Bucuresti. Saját tud. Stancescu ezredes, a sziguranca vezérigazgatója kedden jelentkezett Inculeț belügyminiszternél és közölte vele, hogy az utóbbi időben több nézeteltérése volt, amelyek miatt benyújtja lemondását. Inculeț kérte Stancescut, tartsa addig függőben az ügyet, amíg ő Bessarabiából vissza nem tér, hogy személyesen intézze el a konfliktust.

Ujjáéltetik VII. Kelemen pápa orgonáját. A lateráni Szent János templomban áll VII. Kelemen pápa híres orgonája, amelyet 1500 körül készített a perugiai, Blasi Lukács mester. Mástfétezer síjja van a kolosszusnak és billentyűzetének az a sajtósága, amennyiben azok a billentyűk fekték, amelyeket manapság fehér színben szokás gyártani. Az évszázadok folyamán többször is megkísérelték helyreállítani ezt az orgonát, de soha nem sikerült, olyan bonyolult a szerkezete. Jelenleg azonban siker fogja koronázni az átépítést és a novemberi Szent János-ünnepén már szólni fog az ősi orgona.

Nem sikerült a spanvol kommunisták általános sztrájkja. Madridból jelentik: Szerdán kivégezték az egyik lázadót, akit a hadbíróóság halálra ítél. Emiatt az anarcho-kommunisták proklamálták az általános sztrájkot. A kormány csütörtök reggeli közleménye szerint az általános sztrájk megbukott s a sztrájkparancsot csak az anarhisták és kommunisták fogadták meg. A szociáldemokraták nem hagyták abba a munkát.

Halálozás. Clujon (Kolozsváron) meghalt özv. dr. Kun cz Ignác született Gehe Vilma, néhai Kun cz Ignác egyetemi tanár özvegye. Temetése november 8-án, délután fél 5 órakor volt a köztemető nagykapujánál. Az elhunytban dr. Kun cz Ferenc lelkész, a Marianum tanára édesanyját, dr. Nemes Ferenc, volt városi tanácsos anyósát gyászolja.

Clujon (Kolozsváron) szerdán délelben rövid szenvedés után meghalt a régi magyar bírói karnak egyik legtekintélyesebb tagja Kócsi Andor nyug. táblabíró, életének 77-ik évében. A református egyházközösségnek főgondnoka volt és az impériumváltozás után résztvett a kiváló magyar műintézetnek, a Minerva Irodalmi és Nyomdai vállalatnak alapításában. Gyászolja az egész magyar társadalom mellett özvegye és egyetlen leánya dr. Asztalos Miklós, ismert magyar publicista felesége és nagyszámu rokonság. Temetése pénteken délután 5 órakor lesz a köztemető halottas kápolnájában.

Elfogták a lengyel belügyminiszter gyilkosát? Prágából jelentik: Az olomützi pályaudvaron a rendőrség letartóztattott három lengyel fiatalembert, akik ellen az a gyanu merült fel, hogy közölték van Pieraczky-nak, a júniusban meggyilkolt lengyel belügyminiszternek gyilkosa. A lengyel fiatal emberek a lundenburgi személyvonat egyik fékező fülkéjében rejtőztek el és itt akadtak rájuk. Az egyikre tökéletesen ráillik Macejko-Kalinskynek, a merénylőnek személyleírása.

Gyengélkedés idején, különösen, ha a rosszullétet szorulás vagy keresztfájás fokozza, az enyhe és igen kellemes természetes „Ferenc József” keserűvíz mindig puha, könnyű székürülést és kielégítő emésztést szerez.

Bármilyen könyvrendelést csak a összeg előzetes beküldése vagy annak utánvételezése mellett teljesíthetünk. Az Erdélyi Lapok könyvosztálya.

Szerencsétlenség a fegyverrel. Salontán (Nagyszalontán) kedden délután Bódi István 25 éves nőtlen kocsmáros sulyos lött sebbel vitték be az ottani városi kórházba. Öngyilkosságról, értesülésünk szerint, nincs szó, hanem minden valószínűség szerint szerencsétlenség történt. A golyó a beleit furta át és olyan sulyos az állapota, hogy amint kérdézősködésünkre a kórház főgondnoka csütörtökön délelben telefonon mondta, még kihallgatni nem lehetett. A beteg édesestvére Bódi Imre ref. tanító. A városka magyarsága élénk figyelemmel tekint a jobbsorsra érdemes, derék fiatalember betegyára felé.

Visszatért egy gólyapár. Budapestról jelentik: Basky József gazdálkodó, Kunszentmiklós községhez tartozó apajpusztai tanyáján lévő gólyafészekbe visszatért az augusztus végén utrakelt gólyapár. A tanyai lakosság szeretettel eteti és ápolja a szokatlan időben visszatért madarakat. A gólyák állandóan a baromfiak között tartózkodnak és esténként a meleg istállóban húzódnak meg.

Feljegyzések

November 1-én megkezdődtek Oroszországban az általános választások. Negyven napig tartanak, mint az esőzés az özönvíz előtt, még sem valószínű, hogy az eddigi szovjet-világot elsöpörjék. Változásokat azonban mindenesetre hoznak.

Annai már látszik, hogy a választások megszűntek egyszerű felvonulások lenni. A 2000 delegátus gyűlése, amelyet most válogatnak össze, emlékeztetni fog valamire, ami közvéleményhez és népképviselőhöz hasonlít. A sajtó már egészen olyanformán ír, mint választások előtt azokban az országokban szokás, ahol közvélemény és népképviselő van.

Az Isvestija tágas hasábjain például efféle megállapítások látnak napvilágot: „...a dolgozó nép individuális igényeit ki kell elégíteni...”

„...sajnos, egyes szovjetvezetők nem akarják észrevenni, hogy az orosz választó már nem a régi s nem vetnek számot azzal, hogy valamennyi dolgozóknak megnőtt a politikai tevékenysége és a bepillantása...”

Stalin uralma a véget jelent, amelyen túl nincs tovább. Sem jelszavakban, sem erőszak dolrában. Az ellenzék nyilván bizonyos visszatérést akar az „individuális igények kielégítése” felé.

A nagy meglepetés azonban nem ez. Az öregek, akik még ismerték az „individuális igények kielégítésének” korát nem mertek szót emelni a nélkülözések ellen, mert félték, hogy ellenforradalmárokka bélyegzik őket. A fiatalok, akiket már a szovjet nevelt, effélékre nem is gondolnak. Nem elvből követelik az „individuális igények kielégülését”, hanem türehtelennel találják az örökös nélkülözést. A szovjet ifjuság, a molodnyák, amelyhez a mi kávéházi kommunistáink oly vérmes reményeket fűztek, a reakció élére áll...!

Vannak elméletek s van a folyamatoknak

Az amerikai parlamenti választásokon Roosevelt pártja megkapta a kétharmad többséget. Londonból jelentik: Greenwichi idősámitás szerint szerdán este fél 10 órakor az amerikai választások ideiglenes eredménye a következő: A demokrata (Roosevelt pártja) 263, a köztársaságiak 85, a kiscgazda munkáspárt 2, a haladópart 3 mandátumot kapott. Eldöntetlen még 82 mandátum sorsa. A szenátusban az új s régi szenátorokkal együtt 68 demokratát és 23 köztársaságist választottak meg. Mivel a szenátorok száma 96, a demokraták megkapták a kétharmadnál nagyobb többséget.

Négy csempészt tartóztattak le a csehszlovák határ mentén. Sätmar. (Szatmár). Saját tud. Szerdán vizsgálóbírói felhatalmazással a rendőrség a cseh határ közelében, Negrest (Avasföfalu) előtt feltartóztatta a St. M. 164. rendszámot viselő magánautót. Az autót két utasát, Weisz Pinkászt és bátyját azonnal letartóztatták és a vizsgálóbíró megkezdte kihallgatásukat, de a vizsgálat érdekében a vallomás anyagát nem közlik még a nyilvánossággal. A két Weisz testvért valutacsempészéssel vádolják. A rendőrségnek tudomására jutott, hogy legutóbb selymet is csempészték Csehszlovákiából és azóta állandó megfigyelés alatt tartották őket. Sätmar megyében egyébként két másik csempészt is letartóztattak. Constantinescu Mária és Kordély Ilona utlevél nélkül átszöktek Csehszlovákiába és onnan gumiarut csempészték be. A csempésznőket Tarna-Maren elfogták, a vizsgálóbíró letartóztatta őket.

Kalapemelés helyett — karfeltartás. A szerdai katolikus misszió társulat „Hóvirág” néven mozgalmat indított. A férfiak télen ne vegyék le a kalapot a köszöntésnél, hanem olasz fasiztamódra karfelemeléssel üdvözlöjék egymást. Akik ennek a mozgalomnak hívei, meg kell, hogy váltsák a társulat erre a célra szolgáló jelvényét, amelynek feltüntetése igazolja, hogy az illető a karfelemeléssel üdvözlők táborába tartozik. Az érdeks mozgalom bevételét a társulat a csecsemővédelem kiépítésére fordítja.

Tengeri ütközetet vívott a kínai kalózokkal az angol flotta. Szabályszerű tengeri ütközet folyt le az elmúlt héten a Hancsoi-öbölben angol és kínai ágyunaszádok és kínai rablók között, akiknek ez az öböl a legkirihedtebb fészke. Az ütközet során kiderült, hogy a kalózoknak egy régi, de páncélozott kínai hadihajó van a birtokában, úgy hogy csak órákig tartó ágyú- és géppuskatüz után sikerült a kalózflottát megsemmisíteni. A kalózok legnagyobb része fogóságra került.

London kötődében
 naponta új modellek készülnek.
Oradea, Strada Avram Iancu No. 1.

* Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizalmat, gyomorégést, vértódulást, szorongást vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Peronc József” keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epkiválasztást fokozza, az anyagcserét megélénkíti és a vérkeringést felfrissíti.

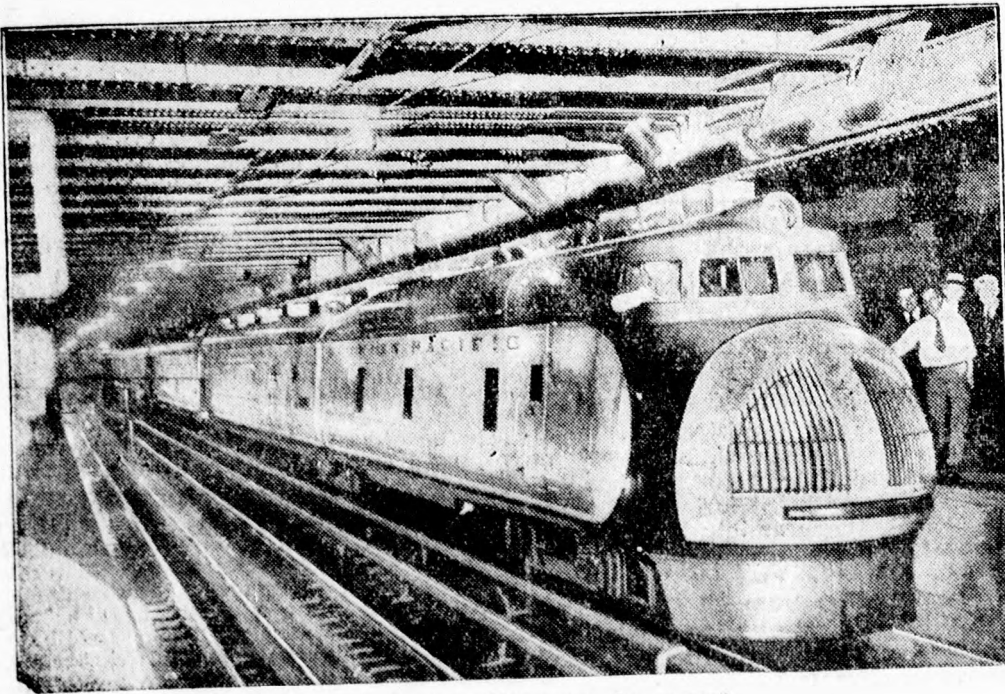
Áthelyezett vasuti tisztviselők. Timisoara. (Temesvár). Saját tud. Öt timisoarai (temesvári) kisebbségi vasuti tisztviselőt áthelyeztek: Hofer Károlyt Chiseneura, Györi Lajost Bucurestibe, Kincs Vilmost Bucurestibe, Tolvethné Craiovara, Verő Jankát Turnu-Severinbe és özvegy Kuna Stefániát Galatiba. A tisztviselők egyrésze már el is távozott új beosztásába, másik része akkor távozik, ha a helyette idehelyezett ókirályságbeli tisztviselők megérkeznek.

Lezuhant egy postaszállító repülőgép. Berlinből jelentik: A Königsberg és Berlin közötti posta- és teherszállító légvonal „D a van” nevű gépe Danzig átrepülése után eddig ismeretlen okból kényszerleszállást végzett. A leszállás nem sikerült s Erb kapitány és a repülőgép öt főnyi legénysége életét veszítette.

Nyaktöltő a kávéházban. Nagy érdeklődés mellett árvereztek el Párizsban azt a történelmi nyaktöltőt, amellyel a francia forradalom áldozatait kivégezték. A guillotinet egy tursi kávéház tulajdonos vásárolta meg harmincezer frankért. Az újságírók érdeklődésére, hogy mit fog kezdeni a hatalmas alkotmánnyal, a kávéház kijelentette, hogy a nyaktöltőt kávéháza középpontjában fogja felállítani. Reméli, hogy az attrakció fokozni fogja üzleti forgalmát.

Károsult székelyek adták át az igazságszolgáltatásnak a tolvajokat. Mercurea-Ciuc. (Csikszereda). Saját tud. Szeptember 27-ére virradó reggel arra ébredtek Miklós Gergely gazdálkodó és Bánfi András kovácmester, frumosaai (szépvízi) lakosok, hogy istállójukból eltűnt a fogasról egy-egy pár hámszerű, mintegy ötezer lei összértékben. Jelentették az esetet Bancu csendőr-mesternek, aki megígérte, kinyomozza a tolvajokat. Közben a károsultak sem nyugodtak. Lépésről-lépésre nyomoztak napokig és tanuk közreműködésével megállapították, hogy a hámszerűk az ellopásával alaposan gyanúsíthatók Gábor György és fia Gábor Gábor, valamint Baricz Imre ghimes-fageti (gyimesbükkii) napszamosok, akiknél állítólag látták is a hámszerűket. Jelentették nyomozásuk eredményét a csendőr-mesternek és kérték a gyanúsítottak letartóztatását. Az őrmester értehtelen okokból ezt nem tette meg, sőt hivatalos iratokat sem adott át áthelyezése folytán kinevezett új utódjának. Miklós és társa most az ügyészség közreműködését kérték és panaszt tettek az őrmester mulasztásáért.

Pálínkaivás — hazafias alapon. Prágából jelentik: Mint a lapok írják, a cseh líkórgyárosok szövetsége a gazdasági válság leküzdésére hazafias alapon akarja a lakosságot fokozottabb szeszfogyasztásra ösztökélni. A terv szerint új egységes cseh pálínkát hoznak forgalomba „cseh-szlóvak nemzeti vodka” címen, amelyet a nemzeti érzésre való hivatkozással a lakosság figyelmébe ajánlanának.

Uj amerikai hullámvonalu vonat.

Az amerikai Egyesült Államokban új szerkezetű hullámvonalu expressvonattal kísérleteznek. Az első próbatút San-Franciskótól a nyugati part mentén át, Newyorkig vezetett. Az új vonatot ezt az óriási utat 56 óra és 56 perc alatt tette meg. Ez a nagy siker egész Amerika figyelmét felkeltette. Newyorkba érkezésekor hatalmas embertömeg fogadta a vonatot az állomáson és a vonat tervezőjét melegen ünnepelték. Képünkön a hullámvonalu express látványát a newyorki állomáson.

Konkoly-Thege Andor tragikus halála. Dombóváról jelentik: Konkoly-Thege Andor kulturmérnök, egy dombóvárkörnyéki birtokon a múlt héten kocsiába fogott lovak elállott, amíg kocsi a kastélyból visszatér. A lovak valamitől megvadultak, keresztülgázoltak a mérnökön, aki két-napi szenvedés után meghalt.

Valutacsempészés cipősarokban. Budapestről jelentik: Julius 25-én Nyiregyháza letartóztatták Iczkovic Herman fehérgyarmati kereskedőt, akinek cipőjében valutákat találtak. Furfangos módon volt kieszelve a valuta elrejtése: a cipő sarkába belülről mélyedést furtak és a lyukba volt begyömészölve kétezer cseh korona és 525 dollár. A kereskedő nyomban beismerte, hogy nem ez az első esete, már ezt megelőzően is csempésztett be ilymódon 4000—4000 csehkoronát. A kereskedőt felkísérték Budapestre. Az ügyészség üzletszerű valutaüzérkedés büntetével vádolta meg Iczkovicot, aki itt is feredelmes beismerő vallomást tett. A törvényszéken az elnök felmutatta a bűnjelként lefoglalt cipőt, amelynek saroküregét ügyesen eltakarja egy bőrnely, úgyhogy csak alapos vizsgálat után lehet felfedezni a rejtékhelyet. Folytatólagos valutaüzérkedés büntetéseért a törvényszék végül is hathónapi börtönrre ítélte a kereskedőt. Az ítélet nem jogerős.

Öngyilkosság. Secueniben (Székelyhídon) Bihar megye, Gacsády Róza 45 éves fehérművarrónő a gróf Stubenberg-család házvezetőnője súlyos szívbaja miatt, édesanyja lakásán, anyja távollétében az alacsony szoba gerendájára felakasztotta magát. Amikor rátaláltak már halott volt.

Louis Zamora, a spanyol köztársasági elnök fia.

A spanyol kormány legutóbbi ülésén megrendítő családi tragédia zajlott le. Zamora elnök személyesen kérte, hogy 22 éves fiát tartóztassák le és adják át a katonai végrehajtó bizottságnak, mert a forradalom idején Spanyolországban lázító beszédek tartott. Az elnök fiát azonnal le is tartóztatták.

SPORT

NAC—Ripensia mérkőzés a Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulóján

A Nemzeti Bajnokság mérkőzései hétről-hétre érdekes és izgalmas küzdelmeket eredményeznek. Sok a meglepetés — mint az előre megjósoltuk. Tizenkét körülbelül egyforma játékerőt képviselő csapat változatos küzdelme folyik az első helyért. A két nagy favoritnak a Ripensia és a NAC indult. A timisoarai profik gyengén kezdtek, de most állandó jó formában vannak és biztosan tartják az első helyet. A NAC-al éppen fordított a helyzet. Listavezetők voltak, de azután hirtelen és váratlanul lejtő a csapat. Vasárnap azonban a Juventus ellen ismét a régi „eredményes” stílust játszották.

A Nemzeti Bajnokság e heti fordulójának műsora ismét változatos:

Oradea Nagyvárad: NAC—Ripensia.

Arad: AMTE—Universitatea.

Cluj Kolozsvár: Románia—Juventus.

Bucuresti: Venus—Gloria.

Timisoara—Temesvár: Kinizsi—Unirea Tricolor.

A két favorit tehát szembetalálkozik. Ha a NAC kijátsza régi formáját, úgy könnyen meglepetés érheti a Ripensiait.

A Románia—Juventus mérkőzés favoritja a Romania, az AMTE—Universitatea az egyetemisták csapata. A fővárosban az országos bajnok gyenge formában levő csapata a fel-törő Glóriával játszik. Esélyeik egyenlők. A Kinizsi valószínűleg győz otthon az Unirea Tricolor ellen.

Megalakult a Központi Kolping Sportegylet vívószakosztálya. A Központi Kolping Sportegyletnek a premontrai főgimnáziumban a tornatermen kívül egy tanterme is van, amelyben a vívó, birkózó és ökölvívó szakosztályok fognak edző órákat tartani. Elsőnek a vívószakosztály alakult meg Rác Mihály elnöksége alatt. Minden kedden és pénteken este tartanak edzést este 7 órától 9-ig, amikor új tagokat is felvesznek.

Egyesítik a Románia és a CFR csapatát. A Cluj (Kolozsvár) lapok jelentése szerint a Románia és CFR vezetői között komoly formában tárgyalnak a két klub fuziójáról.

Futballmérkőzés az országfejlesztési kölcsön javára. Bucurestiből jelentik: A főváros sportvezetői egy nagyszabású futballmérkőzést terveznek, amelynek jövedelmét az országfejlesztési kölcsönre adnák.

Hat hónapra felfüggesztették a Venus elnökét. Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bajnokság bizottsága Eladescu ügyvédet, a Venus elnökét, a szövetséghez intézett tiszteltetlen hangu levele miatt 6 hónapra felfüggesztette minden hivatalos sportmunkájától.

November 18-án lesz a magyar—német válogatott birkózóverseny Ludwigshafenben. Münchenből jelentik: A november 18-án Ludwigshafenben megtartandó magyar—német válogatott birkózóversenyre a német birkózószövetség a következő versenyzőket jelölte ki. Pehelysúlyban a müncheni Hering, könnyűsúlyban a müncheni Schwarzkopf, kisközépsúlyban Fritz Schäffer német bajnok, nehézsúlyban Hornfischer, Európa bajnok.

Összeállították az Ausztria—Svájceurópa Kupamérkőzés csapatát. Bécsből jelentik: Meisl Hugó Svájc ellen a következő csapatot jelölte ki az Európa Kupamérkőzésre: Platzer — Pawlitschek, Sesta — Wagner, Smistik, Skonmal — Zischek, Eschweidl, Kaburek, Walzhoffer, Hussmann. A svájciak viszont a következő csapattal veszik fel a küzdelmet Bécsben az osztrákok ellen: Séchehay — Minelli, Gobet — Greiner, Jaccard, Lärtscher — Stelzer, Spagnoli, Frigerio, G. Abeli, Kieholz, Tartalék: Baumgartner, Bizzozero.

Megkezdődött a tornatanítás a premontrai főgimnázium tornatermében. Az oradeai (nagyvárad) premontrai főgimnáziumban megkezdődtek a tornatanfolyamok. Minden hétfőn és csütörtökön este 8 órakor a nők, kedden és pénteken este 8 órakor a haladó férfiak, szerdán és szombaton este pedig a kezdők részére tartanak tornaórákat. Havi tandíj 30 lei. Beiratkozni minden este 8 órakor lehet. A tornaterem bejárata az utca felőli fronton van.

A GYERMEK

ROVATVEZETŐ:
CSÜRÖS EMILIA

Jankó

**Jankó apró cigánygyerek
Ezerfoltos a nadrágja,
Jól ismerik az emberek
Piros pozsgás az orcája.**

**De pár napja olyan furcsa,
Nem mászik fel minden fára,
Mi lehet e dolog kulcsa?
Alig jár ki az utcára!**

**Végre mégis bevallotta:
Azért fáj a kicsi szíve,
Fejét bűnnek azért adta,
Mert nincs neki hegedűje.**

**Volt, ki megsajnálta érte,
Más gúnyosan nevetett,
Mert még nagyon csöppnek vélte
Szegény Jankó gyereket.**

**Valaki úgy megszerette,
Megértette szíve búját,
Hegedűjét elé tette
Meggengette egyik húrját.**

**Jankó boldogságban úszott,
És addig nem is volt nyugta,
Míg a „Lánc, lánc, eszterláncot“
Hegedűlni jól nem tudta.**

**Késő nyári alkonyaton,
Árva lett a tarka rét, —
Kereszt örökdió az úton,
Hervadt már a margarét.**

**A nap aranyfényét hinti,
Jankó az út szélén áll,
És egy „Lánc, lánc, eszterláncot“
A keresztnek muzsikál.**

Becker Lilly.

Őszi ibolyák

A tündérkirálynőnek egész nyáron át igen sok baja volt egy makrancos kis ibolyatündérkével, aki mindennap elmondta a keservét:

— Mikor nyílik már ki az én virágom? ...

A tündérkirálynő mindig csak azt felelte:

— Várlj türelmesen, a te virágodra is rákerül a sor!

Odakint, az emberek világában pedig elnyíltak már a szép, nagyszírmú virágok, a fák lombja is aranyszínű lett és hullani kezdett, amikor végül a kis ibolyatündér is megkapta a parancsot:

— Kinyílt a virágod, mehetsz!

Gyönyörű volt őszi pompájában a kert és a kis ibolyabokor tavaszi örömmel bontogatta egymásután lila virágocskáit. A tündérke boldogan hintázott és röpködött egyik ibolyáról a másikra.

Aztán jött egy leány és csokorba szedte az ibolyákat. A tündérke csodálkozott és odatelepedett a csokor közepébe. A leány egy fehér házba vitte a csokrot és rátette a beteg költő takarójára. Az ibolyatündér megint csodálkozott. A beteg költő elmosolyodott és azt kérdezte:

— Tavasz van?

Erre a szomorú leány is mosolygott és azt felelte:

— Tavasz van. A mi szép, ragyogó, diadalmas tavaszunk!

Az ibolyatündérke szívében valami furcsa öröm kezdett muzsikálni. Kibontotta apró szivárványos szárnyát és kirepült az ablakon. Meg sem állt tündérorszáig, ahol azt kérdezte a királynőtől:

— Hogy lehet, hogy a fák levele hull és az emberek szívében mégis tavasz van?

A tündérkirálynő mosolygott:

— Az az őszi ibolyák titka!

Eminéni üzenéi:

Kovács Sanyi és Imre. Olyan délecegen ülöd meg a lovat Imikém a küldött képen, hogy úgy látom, az Isten is huszárnak teremtett. A szép virágot is köszönöm a fényképpel. Kár, hogy lemaradtatok a pályázatról. **Takár Évike.** Örülök, hogy olyan jól érezted magad itt a mi városunkban. Anyukádat is szívesen fogadom az én táboromba és én is örülök annak, hogy mindkettőtököt megismerhettek. Várom az ígért hosszú levelet. **Vadász Adél.** Hát már hogy haragudhatnék, amikor ilyen aranyosan szép levélben engesztelsz meg. Csak aztán ne legyen többé ilyen hosszú szünet! A tréfás verset ismerem. Az Erdélyi Lapokban is megjelent egy tréfás cikk keretében.

REJTVÉNYEK

I. SZÓTAGREJTVÉNY.

Beküldte: Nagy Irénke.

Le, a, gyú, Mi, nk,
jók, ku, mert, lás, kó,
ze, bá, le, csi, dik.

II. BETŰREJTVÉNYEK.

Beküldte: Osztiás Mancika.

Szerda	12	os	Min	sz	e e
			de	e	t e e

III. VONALREJTVÉNY.

A g y a l m á b l

r v o l á l a g a n

A 220. számban közölt rejtvenyek helyes

megfejtése:

I. Este van, este van,

kiki nyugalomba

Feketén bologat

az eperfa lombja.

II. Benedek Elek.

A megfejtők közül **Pintér Sarolta** nyerte meg a kisorsolt meséskönyvet. Postára tettük.

A hármás pályázat eredménye:

ELSŐ PÁLYAZAT

A rajzpályázaton résztvettek: Vadász Adél, Takár Évike, Tóth Sándor, Csűrös Gizike, Stefán László, Csűrös Lolóci, Stefán József, Megyeri Barnabás, Osztiás Mancika, Bartha László, Marosi Janika, Csányi László, Kovács Pisti és Müller Zolti.

Első díj: Egy doboz finom színes ceruza és egy tábla csokoládé. Megnyerte: **Megyeri Barnabás, Oradea (Nagyvárad).** A kiadóhivatalban átveheti.

Második díj: Egy doboz finom színes ceruza és egy tábla csokoládé. Megnyerte: **Csányi László, Dej (Dés).** Kérjük értesítését, milyen címre küldjük el.

Harmadik díj: Egy doboz finom színes ceruza és egy tábla csokoládé. Megnyerte: **Bartha László, Oradea (Nagyvárad).** A kiadóhivatalban átveheti. Különös dícséretet érdemelnek **Stefán József: „A kis öcsém“** természet után készült rajza, **Vadász Adél** csendélete, **Takár Évike** saját házukról készült csinos rajza, **Tóth Sándor** és **Osztiás Mancika** virágképei és pillangói. **Csűrös Gizike** székely korsója és **Stefán Lacika** színes gazdasági udvara.

MÁSODIK PÁLYAZAT

„Írjátok le a vakáció legkellemesebb napját, vagy pedig a legkedvesebb játékokat, szórakozásokat.“

Ezen a pályázaton részt vettek: Bartha Iluska, Soltész Irénke, Soltész József, Soltész Jolánka, Osztiás Mancika, Csűrös Gizike, Csűrös Lolóci, Stefán Lacika, Stefán József, Vadász Adél, Takár Évike, Marosi Janika, Müller Zolti, Bodó Bözsike, Sebestyén Mária, Lévai Ilus, Nagy Margit, Soós Mária, Erdődi Erzsébet, Farkas Mátyás, Lévai Gizella, Némethi Ferenc, Kovács Laci, Ködmön Béla, Borbás Sanyi, Palatin Péter, Csonka Erzsike, Urbán Jucika, Kovács Rozsi.

Első díj: Z. Tábora Piroška: „A békesziget“ című könyve és egy tábla csokoládé. Megnyerte: **Bodó Bözsike (Szápáryliget).** Postára tettük. **Második díj: Sztrokay Kálmán: „A kis ezermester“** című könyve és egy tábla csokoládé. Megnyerte: **Stefán Lacika, Csíkszentimre.** Postára tettük. **Harmadik díj: Benedek Elek: „Bohókás meséle“** című könyve és egy tábla csokoládé. Megnyerte: **Csűrös Lolóci, Merculești.** Postára tettük.

HARMADIK PÁLYAZAT

Kovács Lacika levele. Így kellett volna megírni: **Kedves Eminéni!** Szomorúan írom ezt a levelet, mert megbuktatott a magyar tanár úr és most megint járhatom az első gimnáziumot. Pedig igazságtalanul buktatott meg a tanár úr, mert én jól tanultam, írni is, amint látni tetszik, hibátlanul tudok. Pikkje volt rám egész évben a tanár úrnak. Ha egy „t“ betűt ír-

tam a szavakba, kevés volt, ha kettőt írtam mindenhova, akkor meg sok volt. Nehéz dolog a tanulás, ilyen igazságtalan tanár úrral! Tessék megmondani kedves Eminéni, hogy vajjon járjak-e tovább iskolába, vagy jobban teszem, ha a cipész mesterséget tanulom? Az édesapám azt mondja, hogy többet ér egy mesterséget jól tudó iparos, mint egy félig művelt, tudatlan tanult ember. Én szívesen leszek cipész is, ha Eminéni is úgy gondolja, de jobban szerettem volna orvos lenni, vagy miniszterelnök. Eminéni üzenetét várva, kezét csókolom

Kovács Lacika,

másodszor is I. gimnázista.

Egészen hiba nélkül senki sem javította ki. A leghelyesebb javítás Bartha Iluskáé volt, aki az alábbi biztatást írja Kovács Lacikának:

Kedves Lacika!

Levélkéd nagyon meghatott és őszintén sajnálom, hogy megbuktál. Nagyon örülök, hogy oly őszintén élnék tártad életed problémáit. Arra kérsz tanácsot, hogy orvos, miniszterelnök vagy cipész légy? Hát édes Lacikám én is azt mondom, amit édesapád, hogy a három közül a cipész mesterség a legmegfelelőbb állás. Ne búsulj, hogy nem lehetsz miniszterelnök, annak ugyanis mindég veszélyben van az élete, míg a cipész szép lassan és boldogan végigkalapálja az életet és addig él, míg meg nem hal. Légy hát csak cipész! Az én kis öcsém is az lesz és nem sajnálja, hogy nem lehet lovastengerész, pedig nagyon akart az lenni kicsi korában. Csak bátran előre kis cipész! Szervusz!

Bartha Ilus.

Lacika levelét kijavították: **Farkasházy Arthur, Tóth Sándor, Csűrös Gizike, Csűrös Lolóci, Rác Mária, Sultész József, Sultész Jolánka, Sultész Irénke, Kacsó Tusika, Stefán Lacika, Stefán József, Takár Évike, Bartha Iluska, Vadász Adél, Marosi Janika, Müller Zolti.**

Első díj: Avar Gyula: „A kincses turbán“ című könyve és egy tábla csokoládé. Megnyerte: **Bartha Iluska.** A kiadóhivatalban átveheti.

Második díj: Jeszenszky P. Irén: „Az új otthon“ című könyve és egy tábla csokoládé. Megnyerte: **Farkasházy Artur, Targumureș (Marosvásárhely).** Kérjük a pontos címet, ahová küldjük.

Harmadik díj: Fábrián Gyula: „A zöld elefánt“ című könyve és egy tábla csokoládé. Megnyerte: **Sultész József, Carci (Nagykaroly).** Postára tettük.

*

Ezzel befejeztük a hármás pályázatot édes gyermekek és remélem, hogy a karácsonyi pályázaton is ilyen szép számban veszletek majd részt.

KÖZGAZDASÁG

A román kormány szociális javaslatai Genfben

Az oradeai munkaügyi felügyelőség közlése szerint a miniszterium a genfi munkaügyi kongresszus elé a következő javaslatokat terjesztette:

1. A nők éjjeli munkájának szabályozása.
 2. Az ipari betegségek megelőzése és gyógykezelése.
 3. Az önműködő fűvókészülekekkel felszerelt üvegyárak munkáidejének szabályozása.
 4. Védekezés a munkanélküliség ellen.
 5. Munkanélküli segélyezések rendszere.
- A beterjesztett javaslatokat a kongresszus

bizottságai már lefolytatták s úgy határoztak, hogy azokat nemzetközi kötelező erővel ruházzák fel. Hír szerint a javaslatokban lefektetett modern szociális elvek és munkásvédelmi célzatu intézkedések általános tetszést arattak a kongresszuson, mely a román kormány javaslatait minden lényegbe vágó változtatás nélkül egyhanguan emelte határozattá. Az egyes országokban természetesen csak akkor válnak kötelező erejűek az új javaslatok, ha majd azokat az államok törvényhozó testülete beikkelyezi.

Már a svájci frank is?

Kétségtelen, hogy az összes nemzeti valuták között a legértékállóbbnak bizonyult s éppen ezért az intervalutáris piacon évek óta oly szilárd a bizalom irányában, hogy valósággal értékmérővé, afféle „normálvalutává“ vált. Annál nagyobb feltűnést keltett a nemzetközi devizapiacokon a svájci közel egyszázalékos lanyhulása, ami a font szilárdulásával, illetőleg azzal magyarázható, hogy a Svájcban levő angol tőkék hazafelé tendálnak és Svájcban a font iránt nagyarányú a kereslet. A svájci frank lanyhulásának megfelelően, a font, a dollár, a francia frank Zürichben szilárdult, míg más piacokon ezek a valuták alig változtak. Zürichben a dollár 307.25-re, a font 15.30 és félre, a francia frank 20.24-re szilárdult, a márkát változatlanul 123.35-ös árfolyamon jegyzik, a lei hivatalos árfolyama is változatlanul 3.05. A közép-európai valuták közül változatlan a schilling 57.10-es és a cseh korona 12.82 és feles árfolyama a svájci magánforgalmakban. A pengő 60.70—61-re lanyhult. A leibankjegyek árfolyama a különböző devizapiacokon különböző. Párizsban változatlan, a svájci magánforgalmakban 2.12—2.22-es árfolyamon jegyzik a leibankjegyeket. Wienben a deviza 4.07—4.12-re javult, a leibankjegyek árfolyama változatlanul 2.97. Prágában változatlanul 17.60—17.90-es árfolyamon jegyzik a leibankjegyeket.

A kormány árvédő búzavásárlásai — bucaresti jelentés szerint — folytatódnak. A földművelési kormánynak e célból százezer lei áll rendelkezésére.

Felozlatják a kartelleket (?) (Bucuresti.) A lapok értesülései szerint a kormány törvényjavaslatot készít a kartellek megszüntetéséről.

Csökkennek a fakitermelést. (Bécs.) Az európai fakitermelő államok értekezlete elhatározta, hogy 1935. évi fakitermelést — a csökkent fogyasztás miatt — tíz százalékkal redukálja. A megállapodás Romániára nem vonatkozik.

Dohánymonopol Albániában. (Tirana.) Az albán kormány bevezeti a dohánymonopoliumot. Az egyedárusítás jogát egy szindikátus kapja meg, amely a koncesszió idejére 6 millió aranyfrankot, ezenkívül pedig évi százalékos és százalékos részesedést fizet az államnak.

Román-palesztinai kereskedelmi kamara létesült Brailában. A brailai kamara kezdeményezésére megalakult a román-palesztinai kereskedelmi kamara, melynek feladata lesz a két ország közötti árucserforgalmat fejleszteni.

Amerikai gyanot — lengyel konfekciósárúkért. Varsóból jelentik: Egy amerikai bankárcsoport, amelynek nagyobb nyersgyapotkészlete van, a lodzi textilipar kiviteli szervezetével tárgyalásokat folytat kb. 1 millió dollárértéki nyersgyapotnak kompenzációs úton való eladásáról, amelynek ellenértéke fejében lengyel gyapot- és lenkonfekciós árakat vennének át. Az előzetes szerződést már alá is írták, de a végleges szerződés csak akkor kerül aláírásra, ha az amerikai vámhatóságokkal a beviendő árak vámkedvezményéről, a lengyel kormánnyal pedig a megfelelő hitelbiztosítékokról megegyeznek.

Kölcsönvagonok beszerzését kéri a fakeskedők a vasúttól

Timișoara (Temesvár). Saját tud. A Kereskedők Egyesületének tűzifa-szakosztálya küldöttlegileg kereste meg Cristea Szilviusz kerületi vasútigazgatót és elpanaszolta, hogy a vagonhiány miatt a fatelepek tűzifa nélkül állanak s a rendelt famennyiség az állomások nem tudják leszállítani. Ha egy-két nap múlva hidegebbre fordul az idő — fejtette ki a küldött — a timișoari lakosság tüzelőanyag nélkül marad. Már is igen sokan nem képesek rendelt fájukhoz jutni. Ezer vagonrakomány nál nagyobb a rendelt és meg nem érkezett tűzifamennyiség, de ezenkívül még legalább is további kétezer vagonra tehető az azonnali szükséglet. Az érdekltség rámutatott arra, hogy a súlyos vagonhiány ellenére az itteni nyitott vagonok nagyrészt Clujra (Kolozsvárra), Brasovba (Brassóba) és Bucureștibe irányítják s hogy ezáltal súlyos veszedelem fenyegeti a város lakosságának érdekeit és a helybeli tűzifakereskedőket. Cristea igazgató megígérte, hogy az érdekeltek panaszátát haladéktalanul eljuttatja Bucureștibe. A Kereskedők Egyesülete különben a vasúti vezérigazgatóhoz sürgőnyt intézett és kérte, hogy mivel a román kocsi-park a jelenlegi szezonútléherelés miatt a fokozott igényeknek időlegesen eleget tenni nem tud, kérjen a vasút a szomszédállamoktól kiegészítésként kölcsönkocsikat. Ez a nemzetközi vasútegyezmények értelmében nemcsak lehetséges, de hasonló esetben szokásos is.

Minden katolikusnak meg kell ismerkednie szent hite kulturértékével! Még ma rendeljük meg a **KATOLIKUS LEXIKONT!**

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény), Cím a kiadóban 10 lei.

Adás-vétel

4 drb. antik-olajfestmény neves mesterektől, közép-nagyságúak eladó. Oradea, Dr. Kassayné Strada Bratianu 69.

Kanári madarak, tiszta faj, nőstények 100 leiert eladó. Oradea, Str. Laurian (v. Percecs-u.) 22.

Egy jökarban lévő barra keményfa hálószoba butor eladó. Oradea, Str. Matei Cărvirul 20.

Különféle

Zenker Margit szabászati iskolájában újabb tanfolyam kezdődik novemberben, Oradea, Parcul Carmen Sylva 2.

Alkalmazás

Főzni tudó mindenek székegy leány őr család-nál állást keres. Cimeket a kiadóba kér „Székegy leány“ jelírére.

Fiatall intelligens özvegy asszony hazvezető nőnek ajánlkozik, szívesen elmegy gyermekek mellé is. Cimeket a kiadóba kér „23 éves“ jelírére.

Lakás

Kiadó

négyszobás modern lakás, Oradea, Bul. Reg. Feriand 7a. Értekezni Str. Take Ionescu 15.

Egyszoba.

konyhas lakás kiadó. S. R. Episcopul Pavel 17.

Butorozott szoba,

fürdőszoba használat kiadó. Oradea, S. R. Vianța (Szt. János u.) 72.

Háromszobás

lakás olcsón kiadó. Oradea, Str. Mihai Sorbul (v. Széles u.) 11.

Butorozott

szép nagy utcai szoba kiadó. Oradea, Str. Strâmba (v. Gôrbe-u.) 2.

Egyszoba,

konyhas lakás azonnal kiadó Oradea, Str. J. Cloradas 38.

Kétszobás

udvari lakás azonnal kiadó. Oradea, Str. Parcul Carmen Sylva 6.

Kapualatti

bejárattal csinosan butorozott szoba kiadó. Oradea, Str. Nic. Zsiga 7.

A mexikói kultúraarcokból.

Mexikóban újból fellángolt a katolikusok üldözése miatti forradalmi hangulat. Ezt főképen az idézte elő, hogy az állam az iskolai oktatásból teljesen kizárta a katolikus egyházat. Emiatt nagy tiltakozó felvonulásokat rendez a lakosság. Képvénkön egy ilyen felvonulást könyfakasztó gázakkal oszlat szét a rendőrség.